

ကျရောက်သည် နှမ်း ပဲ ရေနံများကိုလည်း တဝတည်းရောင်းဝယ်၍ တနှစ်လျှင် ရွှေ ၅၀ ၂ စုအခွန်တော်ရွှေ ၁၅၀ ဝန်ထောက်စည်သူရာဇာ အအုပ်ကိုခံ၍ ဆက်သွင်းပါရမည့် အကြောင်းနှင့် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက် အတိုင်း ငမိုင်း ငပေါ်ထင် ငအား ငတိုး တို့က ဝန်ထောက်စည်သူ ရာဇာအအုပ်ကိုခံ၍ တနှစ်လျှင် ရွှေ ၁၅၀ ဆက်စေ။

ဟုတွေ့ရပါသည်။ ငှက်သိုက်ခွန်အကြောင်းကို

မင်းသဒ္ဓါက ထားဝယ်မြို့နယ် ၄ ရပ် ၈ ရပ်အတွင်း ရှိသည့်ငှက်သိုက်တောင် အကောက် အခွန်ကို သနားတော်မြတ်ခံ၍ အဖထားဝယ်စစ်ကဲ ငအောင်ကတဝတည်း ကောက်ခံ ပြီးလျှင် နှစ်စဉ်ဆက်သမြဲ လက်ဆောင်တော် မပျက်ဆက်သရပါမည့် အကြောင်းနှင့် လျှောက်သည်။ ဒဝယ်မြို့နယ်တွင် ငှက်သိုက်တောင်များက နှစ်စဉ်ဆက်သမြဲ ငှက်သိုက် အကောက်အခွန်ကို မင်းသဒ္ဓါအဖ ထားဝယ်စစ်ကဲ ငအောင်က အအုပ်အထိန်းနည်း တဝ တည်းကောက်ခံစေပြီးလျှင် နှစ်စဉ်ဆက်သွင်းမြဲ အကောက်အခွန်တော်ကို ဆက်သွင်း စေမည် သွင်းချက်အတိုင်းသင့်ပြီ။’

အဝေးမြို့ရွာ ပွဲကင်းကူးတို့ အကောက်အခွန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စော်ဘွား တို့ကို တာဝန်ပေးကောက်ခံ စေသည်။ ဗန်းမော်အကောက်အခွန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍

ဗန်းမော်မြို့မှာ အကောက်တော်မှစ၍ ပွဲကင်းကူးတို့ ပိန်းကောတွဲ အကောက်အခွန် များကို ဗန်းမော် စော်ဘွားက ကောက်ခံ၍ ရွှေဘဝါးတော်အောက်ဆက်စေ။’

ဟု ညွှန်ကြားသည်။ ၎င်းပြင် မြန်မာနိုင်ငံအကြေအညာ ကျေးရွာများ၏ အကောက်တော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း

စပါးလှေ ဆန်လှေများကို အကြေအညာ အရပ်ရပ်ကင်း ဆိပ်ဘည်ပွဲများက အကောက်အယူမရှိစေနှင့်၊ ဆိုင်ရာဆိပ်စားအထိန်းအအုပ်တို့ကို စေ့ငုအောင်ဆင့်ဆိုစီရင်။’

ဟူ၍ အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အကောက်အခွန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်လက် တင်ပြရလျှင် အကောက်တော်တိုက်ဆောက်လုပ်၍ ဒေးဝန်းတိုက် တွင်စေရမည့်အကြောင်းကို

ရွှေတိုက်ဝန် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း တက်သေးအင်းရှိ အုတ်ဖိုကို ရွှေတိုက် ဝန်က ဝန်စုသားတို့ကို လှေပေးအပ်သယ်ယူစေ၍ ကျွန်းတော်ရင်းတွင် အကောက်တော် တိုက်တည်လုပ်စေ။ တိုက်တော်ကိုလည်း ဒေးဝန်းတိုက်ကမ္မည်းတပ်စေ။ ။သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့ နားခံစမြောင်မှုး

အမိန့်တော်ထားခဲ့သည်။’

သဘောကုန်ကိုတိုက်ဆောက်၍ ပြတ်ကောက်ရမည့်အကြောင်းကိုလည်း

၁။ အမိန့်တော်များ ၅၅၂ - ၃ (ရှေးဟောင်း) (၃ - ၂ - ၁၈၁၀)
၂။ အမိန့်တော်များ ၄၅၈ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၇၀ ပြည့် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၄ ရက်နေ့။ (၂၃ - ၉ - ၁၈၀၈)
၃။ အမိန့်တော်များ ၄၉၉ (ရှေးဟောင်း) (၁၈ - ၁၁ - ၁၈၁၁) (၁၁၇၃/၇/၆)
၄။ အမိန့်တော်များ ၉၂၃ (ရှေးဟောင်း) (၇ - ၁၀ - ၁၈၁၁)
၅။ အမိန့်တော်များ ၁၆၈ (ရှေးဟောင်း) (၃၁ - ၇ - ၁၈၀၆) (၁၁၆၈/၅/၂)

ရွှေဘဝါးတော်အောက် သင်္ဘောကုန်းပွဲစား ဧရာကို တိုက်တော်တည်လုပ်ပြတ်ကောက်
စေမည် ဆက်သွင်းသည်မှာ ရွှေမြို့တော် စက်ရှင်တံခါး ပြင်တန်း လမ်းတွင် တော်သင့်ရာ
ချထား၍ တည်လုပ်ပြတ်ကောက်စေ။”

စသည်ဖြင့်၎င်း အခွန်အကောက်ကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မပေးမဆောင် တိမ်းရှောင်သည်ကိုလည်း
တားမြစ်သည့်အမိန့်တော်များ အကြိမ်ကြိမ် ထွေရပြန်သည်။ ဥပမာ

ရမ္မဝတီမြို့က ဆက်သွင်းသည့် ဒသမဘာဂဒဂ်းအခွန်တော်သည် ငွေနှီ ငွေကြမ်း
ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဒေါနလျှောက်ချက်အတိုင်း ငွေကိုစမ်းသပ်စေလျှင် ဧညှဝတီ ရမ္မဝတီ
ဒွါရာဝတီ မေဆဝတီ ၄ မြို့က ဆက်သွင်းသည့် ဒဂ်းများသည် ငွေနှီ ငွေကြမ်းသာရသည်။
အခွန်တော်ငွေမှီ မဟုတ်။ စစ်ကဲနားခံတို့ကို ရွှေဘဝါးတော်အောက် ခေါ်စေ ရောက်လျှင်
အရာရှိတို့ရှေ့ ဆက်သွင်းရင်း ဒသမဘာဂဒဂ်းကို မှုတ်ပြ၍ အခွန်တော်ငွေမှီသည်ကို
မီးအောင်ဆက်သွင်းကြစေ။” အီဗျံမှာ သင်္ဘောသွားကုန်သည်တို့က အကောက်တော်မခံ
အီဗျံသို့ ရောင်းသည်ထွက်ဆိုသည့် ကျောက်များကိုသာ ပေးအပ်စေ။ အီဗျံကို မချုပ်
မကိုင်စေနှင့်။”

အရပ်ရပ်ကြည်းကြောင်း ရေကြောင်းသွားလာ ရောင်းဝယ်သည့် ကုန်သည်တို့မှာ
တံဆိပ်တော် ခတ်မှတ်သည့်ကင်းစာနှင့် ထွက်သွားရသည်ကို ကျောက်တလုံးကင်းမှာ
တံဆိပ်ကင်းစာမပါ လှေ ၂၀၀ ကျော် ကင်းတိုင်နုရာသိခံက ကိုယ်စားထားသူတို့လွှတ်
ကြောင်း မင်းကွန်းကင်းမှာလည်း တံဆိပ်ကင်းစာမပါသည်ကို လှေများလွှတ်ကြောင်းနှင့်
ကင်းဝန် ကင်းစာရေးတို့က ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်သည်။ တံဆိပ်တော်နှင့် ကင်းဝန်စာမပါ
ကင်းတိုင်တို့ အလျှောက်လွှတ်သည် မှန်မမှန်ကိုစစ်။ ကင်းဝန် ကင်းစာရေးတို့ ရှိခိုး
သံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း လွှတ်သည်မှန်လျှင် ကင်းတိုင်တို့ကို ရာဇဝတ် စီရင်လုတ်သမျှ
လှေက ဆက်စုသင့် အခွန်ကိုလည်း ကင်းတိုင်တို့က ဆက်သွင်းစေ။”

ဧညှဝတီ မေဆဝတီ ရမ္မဝတီမြို့များမှာ ကုလားပြည်သို့ အရောင်းအဝယ်သွားသည့်
ကုန်သည်တို့ ဖြောင့်မှန်အောင် အကောက်တော်ကိုမခံ တံဆိပ်လက်မှတ်မပါ ရွှေဘဝါး
တော်အောက် ရောင်းဝယ်ကြကြောင်းနှင့် ဒေါနက အထည်အလိပ် ဖလံမှန်စိန် မြဲများကို
စာရင်းတင်ဆက်သည်ကို ဆက်သွင်းသည်မှာ အကောက်တော်ခံ မခံကို စစ်ကြော၍
အကောက်တော် မခံသမျှ ကုန်အထည်အလိပ်များကို ကုန်စင်အောင်သိမ်း၍သွင်း။
ရွှေဘဝါးတော်အောက် ရာပြတ်တို့သိရမည် ဖြစ်လျက် မလျှောက်မထားဖြစ်သည်။ ရာပြတ်
တို့ကိုလည်း ရာဇဝတ်စီရင်။ စစ်ကြော၍ထွက်သည့် မြို့ရွာများက အကောက်ဝန် စစ်ကဲ
တို့ကိုလည်း ရွှေဘဝါးတော်အောက်ခေါ်၍ ရာဇဝတ်စီရင်။”

၁။ အမိန့်တော်များ ၁၇၉ (ရှေးဟောင်း) (၂၅ - ဂ - ၁၈၀၆) (၁၁၆၈/၆/၁၃)
၂။ အမိန့်တော်များ ၁၇၃ (ရှေးဟောင်း) (၁၃ - ဂ - ၁၈၀၆)
၃။ အမိန့်တော်များ ၁၇၄ (ရှေးဟောင်း) (၁၄ - ဂ - ၁၈၀၆) (၁၁၆၈/၆/၂)
၄။ အမိန့်တော်များ ၉၁ - ၂ (ရှေးဟောင်း) (၂၂ - ၃ - ၁၈၀၆) (၁၁၆၇ ၃ တန်ခူးလဆန်း ၄ ရက်)
၅။ အမိန့်တော်များ ၁၆၅ - ၆ (ရှေးဟောင်း) (၇ - ဂ - ၁၈၀၆)

သင်္ဘောဆိပ်မြို့ရွာများမှာ သင်္ဘောကုန် ဖောက်ကားရောင်းဝယ်သွားလာသည့် ကုန်သည်တို့သည် ဖြောင့်မတ်အောင် မပြုမကျင့်ပဲ ကဲ့ဝှက်ထိန်ချန်၍ အကောက်တော်သင့်အတိုင်း အကောက်မခံစစ်ကြောပေါ်ရှိသည်ဖြစ်သည်။ ဟံသာဝတီ မုတ္တမ မြိတ် ထားဝယ် ပုသိန် ဓညဝတီ ရမ္မာဝတီ ဒွါရာဝတီ မေဆဝတီ မြို့များသို့ သင်္ဘောကုန် အထည်အလိပ် ဆိုက်ရောက်သမျှကို အကောက်ဝန်တို့က ၁၀ ခိုင်တခိုင်သာ သင်္ဘောအကောက်တော်ကို ကောက်ပြီးလျှင် မည်သည့် ကုန်ပါမည်မျှ အကောက်တော်သင့်မည်မျှ ကောက်ခံသည် လက်မှတ် ပေးအပ်စေ။ ပေးသည့်လက်မှတ် စာကိုလည်း ရွှေဘဝါးတော်အောက် ခန့်တော် မူသည့် ပဲ့စားထံတင်ပြစေ။ ပဲ့စားက ပဲ့ခကောက်ခံမြဲ ကောက်ခံ၍ ပြေစာပေးအပ်ရောင်း ဝယ်ကြစေ။^၁

ဟူ၍လည်း အသီးသီးတွေ့ရှိရ၏။

ထိုခေတ် ထိုခါက အရာထမ်းအမှုထမ်းတို့သည် လစာကြေးငွေ မရရှိကြပေ။ လစာအစား အရာထမ်းတို့သည် စားကျေးမြို့ရွာ အခွန်အကောက်မှ အစုအဖွဲ့စသည်ကို၎င်း၊ အမှုထမ်းတို့သည် လုပ်မြေ နေမြေ စားမြေ ရိက္ခာကို၎င်း ရရှိကြ၏။ ယင်းတို့အနက် တော်သင့်ရာကို ဆက်လက်တင်ပြပါမည်။

မြို့ရွာနုတ်သည့် မှူးမတ်တို့မှာ ဇိတ်သင်ရန်ကို မဟာဒါန်တိုက် လဝကဲရွာ၊ သီဟနန္ဒကျော်ထင်ကို မြောက်ဖက်တိုက် နံနံရွာ၊ စည်သူသီရိရာဇာကို မြောက်ဖက်တိုက် ရံသာရွာ၊ ဝေါကြီးမှူး ရွှေတောင်ရန္တကျော်ထင်ကို မဟာဒါန်တိုက် ကန်တော်မင်းကျောင်းရွာ၊ ရွှေတောင်သီခံနော်ရထာကို မြောက်ဖက်တိုက် ပေါက်သောက်ရွာ သနားတော်ခံစေမည် ရန်ထားဆက်သွင်းချက် အတိုင်းသင့်ပြီ။^၂

၎င်းပြင်

မြို့သာသကျင် သံရွာစားမင်းသမီး သီရိဓမ္မာဝတီလျှောက်ချက် မြေစွန်းစာရေးတို့ စစ်မေးထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်၍ မြေစွန်းတော်ကျေးရွာ မြေရေအင်းအိုင်မှာ အခြားကျေးရွာ မြေရေအင်းအိုင်ကဲ့သို့ မဟုတ် အရာတော်မင်းမြေဖြစ်၍ အစုနှင့်လုပ်သား ချတင်စေပြီးလျှင် အစုကိုသိမ်းခံဆက်သွင်းရသည်။ ဆက်စု အင်းစု မြေစုတွင် ရွာစားအင်းစား မြေစားတို့ကို ဆယ်ခိုင်တခိုင်နှုတ်၍ပေးစေ။ ကျန်သည်ကို မြေစွန်းဝန်က ဆက်သွင်းစေ။ အမိန့်တော် မထွေးမရှက် အရှင်းအလင်းဖြစ်သည်။ မြေစား အင်းစား ရွာစားတို့ စားမြဲထုံးစံအတိုင်း ဆယ်ခိုင်တခိုင်ကိုသာ မြေစု အင်းစုသိမ်းခံရသည် ငွေက နုတ်ပေး၍ ကျန်သည်ကို အမိန့်တော်အတိုင်း မြေစွန်းဝန်က ဆက်သွင်းစေမည် သွင်းချက် အတိုင်းသင့်ပြီ။^၃

ဟူ၍၎င်း

၁။ အမိန့်တော်များ ၁၇၁ - ၂ (ရှေးဟောင်း) (၁၁ - ၈ - ၁၈၀၆)
၂။ အမိန့်တော်များ ၁၄၁ - ၂ (ရှေးဟောင်း) (၂၂ - ၆ - ၁၈၀၆) (၁၁၆၈ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၈ ရက်နေ့)
၃။ အမိန့်တော်များ ၁၄၆ - ၇ (ရှေးဟောင်း) (၁၀ - ၇ - ၁၈၀၆)

အငြိမ့်ဟောင်း မိန်းမ ၁၁၊ ဝင့်သီး ဗိုင်းတာ မိန်းမ ၁၅ တို့ကို ရေပုံးခပ် မိန်းမတို့နည်း လစဉ် ရိက္ခာတော်ပေး၍ အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်စေမည် ဆက်သွင်းချက်အတိုင်း လစဉ်ရိက္ခာသနားတော်ခံစေ။^၁

စွန်လွန် သေနတ်တို့ကို ၆၈ ခုနှစ် စွန်လွန်သေနတ်သားတို့ လိပ်တက်ကုန်းမှ လုပ်ရ စပါး ၄၇၅ တင်း၊ တောင်ရေကျော်မှ လုပ်ရ စပါး ၁၀၀ တင်း၊ မြေစုရ စပါး ၄၀ တင်း အရွှေဖက်မှ လုပ်ရ စပါး ၁၁၄၀ တင်း၊ မြေစုရ စပါး ၁၉၀ တင်း အစုစု စပါး ၁၉၅၅ တင်း အနက် မုရင်းမျိုးနုတ် ၁၀၀ တင်း ကျန်စပါး ၁၇၅၅ တင်း၊ ညီတော်ပုခန်း မင်းသား လယ်ကလုပ်ရစပါး ၃၃၀ တင်း ၂ စုစပါး ၂၁၀၅ တင်းက ၆ လစာရိက္ခာနုတ်ပေး၍ ကျန် သည်ကို မြောက်ကျီတော်မှာသွင်းစေ။ မင်းကွန်းနန်းတော်စောင့် ဝင်းတော် ၄ မျက်နှာမှာ မင်္ဂလာသားတို့ကိုလည်း တောင်ကျီတော်ရှိ စပါးက ၆ လစာ ရိက္ခာထုတ်၍ပေး၊ ကျီတော် ရှိစပါးနှင့် မလောက်လျှင် ၆၈ ခုနှစ် နန်းတော်သစ်တပ် အတွင်းလုပ်သည့် စပါးကဖြည့်၍ ပေး၊ နောက်ကိုလည်း ၆ လတကြိမ်ပေးစေ။^၂

ဟူ၍၎င်း ရိက္ခာဖြင့် ပေးသနားတော်မူသည်။

ဤသို့ စားကျေးမြို့ရွာ စသည်တို့ကို သနားတော်မြတ်ခံရပါလျက်နှင့် အရာထမ်း အမှုထမ်းတို့ တံစိုးလက်ဆောင် ကြေးငွေများ စားယူကြသည်ကို ရံဖန်ရံခါတွေ့ရ၏။ ထိုစားယူမှုမျိုးပေါ်ပေါက် သည့်အခါ ကေရာဇ်မင်းမြတ်သည် ထိုက်သင့်သည့်အပြစ်များ ပေးလေ့ရှိသည်။ ဥပမာ

မိုးနဲမြို့မှာ ငအောင်ဘော်သားအဖတစုနှင့် ကြေးမြီချသူ ကြေးငွေပန္နာစားယူသူတပ်မှူး စစ်ကဲ နားခံ အရာရှိတို့ကို ရွှေဘဝါးတော်အောက် အကျဉ်းယူစေ။ သင်းတို့သား မယား တို့ကိုလည်း ခေါ်၍ သင်းတို့တွင် ဥစ္စာ ပစ္စည်းရှိသမျှကို မီးနှင့်ကျပ်တင်၍ ကုန်စင်အောင် တောင်း။ ငပိသားသမီးတို့ကိုလည်း ခေါ်၍တောင်း။^၃

၁၂၂၄ မိုးနဲတပ်တော်မှ ကြေးငွေစားယူသည့် အမှုကိုလည်း

မိုးနဲတပ်တော်မှာ ကြေးငွေစားယူသည့် စာရင်းတင်ချက်တွင် ပါသမျှလူတို့ သား မယားများမှာ စာရင်းဝင် ရွှေငွေအထည်အလိပ်များကို ရအောင်တောင်း။^၄

ဟူ၍ အမိန့်တော်ချမှတ်သည်။ အချို့အမှုထမ်းတို့မှာ ပဏ္ဏာလက်ဆောင် စားယူမှုကြောင့် အရာမှ နုတ်ပယ်ခြင်းခံကြရသေးသည်။

ငလာ၊ ငတော၊ ငမောက်တို့ စစ်ကြောထွက်ဆိုချက်တွင် ငမောက် စကားအရပ်ရပ်

၁။ အမိန့်တော်များ ၁၇၆ - ၇ (ရှေးဟောင်း) (၁၅ - ၈ - ၁၈၀၆) (၁၁၆၈/၆/၃)
၂။ အမိန့်တော်များ ၂၉၄ - ၅ (ရှေးဟောင်း) (၁၈ - ၁ - ၁၈၀၇) သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခု တပို့တွဲသဆန်း ၁၁ ရက်နန်းခံ ရာဇဇော်ရထားတွင်ပြန်။
၃။ အမိန့်တော်များ ၁၃၁ (ရှေးဟောင်း) (၁၁ - ၆ - ၁၈၀၆)
၄။ အမိန့်တော်များ ၁၄၉ (ရှေးဟောင်း) (၁၃ - ၇ - ၁၈၀၆) သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်

ကွယ်ပျက်သူဖြစ်သည်။ အမှန်မယူသာ။ ငလား၊ ငတော လျှောက်ချက်အတိုင်း အမှန် ဖြစ်သည်။ ငမောက်က ပေးကမ်းပဏ္ဏာလက်ဆောင်ကို စားယူ၍ စစ်ချက်ပြုလုပ်လျှောက် ထားသူ အသည်ဝန်စာရေးကြီး ငပုတို့ကို အရာကနုတ်မည်။ စားယူသမျှ ကြေး ငွေ မြင်း နွား များကိုလည်း ပြန်ပေးစေမည်။ စာရေးငပေး၊ ငပေါတုတ်တို့မှာ မစစ် မကြောရ ဆင့်ဆိုလျှင်သာ ဆင့်ဆိုချက်အတိုင်း ရေးမှတ်ပါရသည် ဖြောင့်ဆို၍ရှိသည်။ စားယူသမျှ ကြေး ငွေကို ပြန်ပေးစေမည်။ ငဝင်းမယား မိဘရက်တို့မှာလည်း စစ် ကြောစေခိုင်းခန့်ထားသူမဟုတ် အမှုသည်တို့ ပေးကမ်းလာသည့် အမှုဖြစ်သည်။ စား ယူသမျှ ပြန်ပေးစေမည်။ ငဝင်းသား ငရွှေမြတ်ကို ပေးသည့်မြင်းမှာ မြင်းရှင်ကို အမိန့် တော်ရင်းအတိုင်း စစ်ကြော၍ ပြန်ပေးစေမည်။ သွင်းချက်အတိုင်းသင့်ပြီ။

ဟူ၍၎င်း ဖြစ်ပေသည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် ရှေးယခင်ကပင် မြန်မာ့ စီးပွားရေး၏ ပင်မလုပ်ငန်းဖြစ်ပေသည်။ တနည်းဆိုရသော် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသက်သွေးကြောဖြစ်၏။ စိုက်ပျိုးရေးသည် မြန်မာ့စီးပွားရေး၏ ပင်မဖြစ်သကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေး၏ မဏ္ဍိုင်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် လယ်ယာလုပ်ငန်း ဖြစ်ထွန်းဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မင်းနှင့်ပြည်သူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရ၏။ ဗဒုံမင်းလက်ထက် လယ်ယာလုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆည်မြောင်း ပြုပြင်ခြင်းကို အနည်းငယ်တင်ပြ ပါမည်။ ဥပမာ

ကျောက်ဆည်ဝန် သိဒ္ဓိဇေယကျော်ထင် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း ကျောက် ဆည်ကိုးခရိုင်ဆည်တော်များမှာ မြောင်းတော်ပြွန် ယိုယွင်းတိမ်ကောသည်ကို လုပ် ဆောင်ပြင်ဆင်ရန် လယ်ပယ်မှု ဆင့်ဆိုစီရင်ရန်ရှိသည်များကို ဒိုင်းဝန်ဆင့်ဆိုရာ ကျောက် ဆည်ဝန်နှင့် မြေတိုင်းစာရေးတို့တိုင်ပင်၍ စီရင်စေ။^၁ ကျောက်ဆည်ကိုးခရိုင် မြောင်းဆုံ မြောင်းတွင် ကောတိမ်သည့် မြောင်းတာရှိသောကြောင့် ရေသောက် တဘက်ဆုံ တက်မြော မတောင့်တရွာများကို တူးလုပ်ရမည် မြောင်းအစီရင်တို့ကခေါ်ရာ ရွှေမြို့တော် နယ်ဖြစ်သည်ဆို၍ ငြင်းဆန်နေကြောင်းနှင့် ကျောက်ဆည်ဝန် မြေတိုင်းစာရေးတို့ အစီရင် ခံချက်ကို ဆက်သွင်းသည်မှာ ရွှေမြို့တော်နယ်ဆို၍ မနေစေနှင့်၊ မြောင်းတာကျသည်ကို ရေသောက်ကျေးရွာတကာနည်း ပြီးပြေအောင်လုပ်စေ။^၂ ကျီဝန်မင်းကျော်ရွှေတောင်က အကျိုးတော်ကိုထောက်၍ ဘုန်းလွှတ် မိုးကြိုးပစ် နတ်မောက်ဆည်တော်များမှာ ထာဝရ အခွန်ရှည်စွာ ခိုင်ခံ့လုံခြုံအောင် ဆည်ကြီး ဆည်စေ အမိန့်တော်အတိုင်း ထိန်းသိမ်းစောင့်နေရမည့် ရွာဟိုင်းစားသား ဗညား သေည်ကို အထက်ခန့်ထားရင်း ငကြံ ငခွေးတို့နှင့်ဖက်၍ ဆည်ကြီးခန့်၍ ဆည်တော်မှာ အထက်နေရင်းအိမ် ၅၀ ခန့်နှင့် နေစေ။ အထက်ပိုင်းခြား ပေးအပ်တော်မူသည့်

၁။ အမိန့်တော်များ ၂၁၉ - ၂၀ (ရှေးဟောင်း) (၁၅ - ၁၀ - ၁၈၀၆)
၂။ အမိန့်တော်များ ၁၈၈ (ရှေးဟောင်း) (၁၉ - ၉ - ၁၈၀၆)
၃။ အမိန့်တော်များ ၂၆၂ (ရှေးဟောင်း) (၁၀ - ၁၂ - ၁၈၀၆)

ဆည်တော်နယ်မြေကိုလည်း အမိန့်တော်ရင်းအတိုင်း ကျေးရွာဖြစ်ပွားအောင် ပြုစု၍ လုပ်စားနေထိုင် ထမ်းရွက်စေ။ ။ကျော်စည်တိုက်ဝန် တိုက်စာရေး ပယ်ရှင်နယ်ရှင် မြို့ရွာသူကြီးတို့က မနှောင့်မရှက်စေနှင့်။^၁

စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ဆည်မြောင်းပြင်ဆင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်တော် အများအပြား ကျန်ရှိ သေးသော်လည်း ယင်းတို့ကို မဖော်ပြတော့ပြီ။^၂ ၎င်းပြင် ဗဒုံမင်းသည် ဥယျာဉ်လုပ်ငန်းကိုလည်း အားပေး၏။

မင်းကွန်းဥယျာဉ်တော်မှာ စိုက်ရန် ကွမ်းသီးပင်ရေ ၅၀၀၀၀ ပျိုး၍ အရပ်တဝှော်ခန့် နှစ်တောင်ခန့်ရှိလျှင် ရွှေဘဝါးတော်အောက် ဆက်လှာရမည့် အကြောင်းနှင့် ကျောက်ဆည်ဝန်သို့ မှာ။^၃
ရွှေဘဝါးတော်အောက်မှာ စိုက်ပျိုးရန် ကညင်ပင်ငယ်ကို ရှင်အောင် အိုးနှင့်ပျိုး၍ အကောက်တော်ဆက်လှေများတွင် ဟံသာဝတီမြို့ဝန်က တင်ဆောင် ဆက်သလိုက်စေ။^၄ ၎င်းပျောပင်စိုက်သည့် ကျွန်းတော်မှာ ကျွဲနွားလွှတ်ကြောင်းနှင့် ရွှေနားတော်ကြားတော် မူသည်။ ကျွဲနွား မလွှတ်မဝင်စေနှင့်။^၅
နန်းတော်မြောက် သိမ်တုရင်လုပ်သည့် ရေစက်ကို လုပ်မြဲလုပ်၍ ဥယျာဉ်တော်သို့ ရေသွင်းစေ။^၆

ဟူ၍ ဥယျာဉ်လုပ်ငန်းနှင့်ဆိုင်သည်တို့ကို တွေ့ရပေသည်။

တရားရာဇဝတ်စီရင်ရေးသည် အုပ်ချုပ်ရေး၌ အရေးကြီး၏။ရာဇဝတ်သင့်သူကို အမိန့်တော်ပါ စီရင်ချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရပုံ နည်းဥပဒေကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသည့် စာတမ်းမှာ ရွှေရုံး စာတမ်းဖြစ်၏။^၇ ယင်းစာတမ်းအရ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို

အကျဉ်းထား အမိန့်တော်ပါလျှင် ခတ်ရန် ခြေကျဉ်းကို ရစ်ရန် ကတ္တီပါ ဖဲနီ နီးပါးထည် အသီးသီး လွှတ်တော်မှာ အစီရင်ခံလျက် လွှတ်တော်အရာရှိတို့က ကတ္တီပါ တန်လျှင် ကတ္တီပါ ဖဲတန်လျှင်ဖဲ နီးပါးထည်တန်လျှင် နီးပါးထည် လျော်ရာရွေးချယ်၍ ဆိုင်ရာဆင့်ဆိုပေးသည်။ ရလျှင် လက်မရွံ့က ခြေကျဉ်းကိုရစ်၍ ၎င်းက ခတ်ရသည်။^၈
မှူးတော်မတ်တော် ထင်ရှားသူ တစုံတယောက်ကို အဆုံးစီရင်မည့် အမိန့်တော်ပါ၍ စီရင်ရာ လွှတ်တော်က သင့်ရာထောင်မှူး ထောင်စာချီတို့ ဆင့်ဆို၍ သုံးတန်းလက်ရ

၁။ အမိန့်တော်များ ၃၇၄ - ၅ (ရှေးဟောင်း) (၁၀ - ၉ - ၁၈၀၆)
၂။ အမိန့်တော်များ ၂၀၅၊ ၄၀၇ စသည်
၃။ အမိန့်တော်များ ၈၆ (ရှေးဟောင်း) (၁၄ - ၃ - ၁၈၀၆)
၄။ အမိန့်တော်များ ၁၅၂ (ရှေးဟောင်း) (၁၇ - ၇ - ၁၈၀၆)
၅။ အမိန့်တော်များ ၂၆၇ (ရှေးဟောင်း) (၁၉ - ၁၂ - ၁၈၀၆)
၆။ အမိန့်တော်များ ၂၆၈ (ရှေးဟောင်း) (၂၂ - ၁၂ - ၁၈၀၆) စာမျက်နှာ ၂၉၀ လည်းရှိ။
၇။ အမျိုးသား စာကြည့်တိုက် ပေ ၃၇၄ - ၅၃၆/၄၂၁
၈။ ရွှေရုံးစာတမ်း၊ ကျ ဝမ်း

လေးရပ်အဝှန်း ငယ်သားလက်မရွံ့သားတို့နှင့် သွားမြဲသွားစေ၍ သုသာန်သို့ရောက်လျှင် စီရင်မြဲ လက်မရွံ့ကစီရင်၍ ဆင့်ဆိုမြဲ သုသာန်သားတို့ကို ဆင့်ဆိုအပ်ထားခဲ့သည်။^၁ မီးပုံ၍ တိုက်အမိန့်တော်အရ လွှတ်တော်က ဆင့်ဆိုလျှင် မီးလောင်တိုက် ဆောက်လုပ်ရန် မှာ နောက်မျက်နှာ ထောင်မှူး ထောင်စာချီတို့ကို ရုံးတော်က ဆင့်ဆို၍ ထောင်မှူး ထောင်စာချီတို့က သစ်ဝါးကြိမ်များကို ကောက်ယူ၍ သုသာန်သို့ရောက်လျှင် စဏ္ဍာလ သားတို့က မီးလောင်တိုက်ကို ဆောက်လုပ်ရသည်။ ရှို့ရန် ယမ်းမှာ လူအင်ကိုထောက်၍ လွှတ်တော်မှာ ၅၀ တန်သည် တပိဿာတန်သည်၊ နှစ်ပိဿာတန်သည်ကို အစီရင်ခံ၍ တောင်းယူရသည်။ ယမ်းမှာ အနောက်ထောင်မှူး ထောင်စာချီတို့ကို ရုံးတော်က အပ်သည်။ ထောင်မှူး ထောင်စာချီတို့က ဆိုင်ရာငယ်သားတို့ကို ဆင့်ဆို၍ စဏ္ဍာလသား သို့ အပ်ရသည်။ ယမ်းကို မီးလောင်တိုက်ခဲအောက်က လောင်စာအမှိုက်ပုံတွင် ယမ်းကို ထုပ်၍ ထားသည်။ မီးလောင်တိုက်သွင်းမည့် သူတို့ကို တောင်းမြဲ သုံးတန်းနှင့် ဝန်းရံမြဲ ဝန်းရံ၍ ယူသွားသည်။ သုသာန်သို့ရောက်လျှင် ၎င်းလူတို့ကို လက်မရွံ့သားတို့က ထုပ်စည်းမြဲ ထုပ်စည်း၍ လောင်တိုက်အတွင်း သွင်းရသည်။ လက်မရွံ့သားတို့က ယမ်းကို မီးနှင့်ရှို့ရသည်။ ပြီးလျှင် လူကောင်ကို ရေတွက်မှတ်သား၍ သုသာန်စောင့် စဏ္ဍာလသား တို့ကို ဆင့်ဆိုမြဲဆင့်ဆို အပ်ထားခဲ့သည်။ စောင့်မြဲနေမြဲ စဏ္ဍာလသားတို့က စောင့်နေ၍ ၃ ရက် စေ့သည့်ကာလ ရက်စေ့ကြောင်း ရုံးတော်မှာ အစီရင်ခံလွှာလျှင် သိမ်းမြဲသိမ်း ဆင့်ဆိုရသည်။^၂

မည်သူတို့ အာကိုဟက် အမိန့်တော်အရ မှတ်ချက်နှင့် လွှတ်တော်က ဆင့်လျှင် ၃ တန်းတောင်း၍ သုသာန်သို့ ၄ မျက်နှာ အာဏာ ၃ တန်းသားတို့ ယူသွားမြဲ ယူသွား သည်။ သုသာန်သို့ရောက်လျှင် လက်မရွံ့သားတို့က အာကိုဟက်ရသည်။ အာဟက်ရ သည်မှာ အာရင်း ၂ ဖက်ကို စပါးလုံးခန့်ရှိရုံတွင် ဟက်ပြီးလျှင် အထက်ပါးရိုးရောက် သွေးမြင်အောင် ငင်ကြောင်းရသည်။ ပြီးလျှင် စဏ္ဍာလသားတို့ကို အပ်ခဲ့ရသည်။^၃

ရွှေရုံးစာတမ်းတွင် ဤသို့စီရင်နည်းများပြင် ရေသို့ချ၊ လက်ဝါးကပ်ရိုက်၊ လွှနှင့်ဖြတ်၊ လေးဖက်ချ တန်းထိုး၊ ခေါင်းကိုသုသာန်မှာဆွဲ၊ ဖိုနှင့်မီးပုံ၍ထိုး၊ ရင်ခွဲကားကျက်၊ ဖောင်တွင်မျော၊ လက်ပယ်၊ တင်သားလှီး၊ မောင်းကြော်ရာဇအဏ်၊ တုံးဖိနေလှန်း၊ ကမ္ဘာလေးရပ်၊ စုန်းရေချ၊ သေဆွဲနုတ်စက်သင့်၊ ဂုတ်ထင်းပါးဖောက်စသည့် စီရင်နည်းများလည်း ပါရှိ၏။

စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်များကို အထောက်အထားများ၌ အတော်အသင့်တွေ့ ရှိရပါသည်။ ထိုခေတ်၏ စီးပွားရေးဝါဒအရ ရွှေငွေများကို ပြည်ပသို့ ဆောင်ယူခြင်းကို လုံးဝခွင့်မပြု ချေ။ သို့သော် ခိုးထုတ်သည့် အမှုကိစ္စများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ဥပမာ

ရွှေငွေများကို သင်္ဘောပြည်သို့ မဆောင်မယူစေနှင့် အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်၍ ရှိသည်ကို ဧညာဝတီ ရမ္မာဝတီ ဒွါရာဝတီ မေဃဝတီ မြို့ဝန်စစ်ကဲတို့က တွေ့မိအောင် မာစ်

၁။ ရွှေရုံးစာတမ်း ကု ကျော။
 ၂။ ရွှေရုံးစာတမ်း ကု ကျော - ကူ ဝမ်း။
 ၃။ ရွှေရုံးစာတမ်း တ ကျော။

မကြောသောကြောင့် ကဲ့ဝှက်ဆောင်ယူသွားကြောင်းနှင့် အကြိမ်ကြိမ်ရွှေနားတော်မြတ် ကြားတော်မူရသည်။ ရွှေငွေကဲ့ဝှက်ယူသူတို့ကို မြို့ဝန်စစ်ကဲတို့က တွေ့မိအောင် ဖမ်းဆီး၍ ရွှေဘဝါးတော်အောက် ပို့ဆက်စေ။ အမိန့်တော်အတိုင်း မဖမ်းမဆီး မဆက်မပို့ ဆောင် ယူသွားကြောင်းကို ရွှေနားတော် ကြားတော်မူပြန်ရလျှင် မြို့ဝန် စစ်ကဲတို့ကို ရာဇဝတ် စီရင်။^၁

ဟူ၍ အမိန့်တော်ဘရပ်၌ ပါရှိသည်။

ဗဒုံမင်းသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် အားပေးလေရကား ရေကြောင်း ဖောက်ကားရောင်းဝယ်သူတို့ကို ကင်းတော်များမှ အကောက်အခံ ကင်းငြိမ်းခွင့်ပေး၏။ သို့သော် တချက်ခုတ်နှစ်ချက်ပြတ်သဘောဖြင့် ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင်အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန် ထိုကင်းကောက်လွှတ်လှေများက သေနတ်ဆက်သကြရ၏။ ဥပမာ

နွားမရံနေ ငရွှေအောင် ငသူ ငလုံးတို့ ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း ငရွှေအောင် နှင့် လှေကြီး ၁၀၊ နွေထိုးလှေငယ် ၄၀၊ ငသူနှင့်လှေကြီး ၃ နွေထိုးလှေငယ် ၃၀၊ ငလုံးနှင့် နွေထိုးလှေငယ် ၃၀ ကို လှေတော်များနည်း သေနတ်ဓားလှံ တင်ဆောင်ရောင်းဝယ်စေ။ ကင်းခွန်ကြေးငွေကို ကင်းက မကောက်မခံစေနှင့်။ ရွှေဘဝါးတော်အောက် ဆိုင်ရာဝန် အကြီးစာရေးတို့ထံ ၄၅ ခုနှစ် စစ်ဘမ်းထွက်အတိုင်း ပေးချိန် ဆောင်ရွက်စေ။ တနှစ်ကို ငရွှေအောင်က သေနတ် ၇၀ ငသူက သေနတ် ၃၉ ငလုံးက သေနတ် ၃၀ ဆက်စေ။^၂

ဟူ၍ ဖြစ်၏။ အလားတူ အမိန့်တော်မျိုးနှင့် မရောင်းမဝယ်နိုင်တော့သဖြင့် သေနတ်ဆက် လွှတ်ငြိမ်း ခွင့်ပေးသည့် အမိန့်တော်များကို ကြိမ်ဖန်များစွာ တွေ့ရပါသည်။^၃ သားတော်သမီးတော်တို့၏ လှေ အချို့ကိုမူ သေနတ်မဆက်စေပဲ ကင်းခွန် လွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပေး၏။ ဥပမာ

မက္ခရာမင်းသားက လှေစီးငြိတ်ရာနှင့် လှေ ၃ စင်းကို နန်းစဉ် အိမ်ရွှေလှေတော် များနည်း အကြေအညာ ကင်းအကောက်လွှတ် ဖောက်ကား ရောင်းဝယ်ပါရမည့် အကြောင်းနှင့် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း ဖောက်ကားရောင်းဝယ်စေ။^၄

ရေကြောင်းရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူ အချို့သည် သေနတ်အစား ယမ်းဆက်ရသည်ကို၎င်း ထန်းလျက်ဆက်ရသည်ကို၎င်း အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

စကိုင်းမြို့နေ နန်းစဉ်လှေစီးငကျော် လျှောက်ချက်ကို ထောက်၍ အမိန့်တော်စာချွန် တော်နှင့်သွားသည့်လှေပြင် ကျောက်တလုံး ကင်းတော်အောက် မြို့ရွာများတွင် စုန်ဆန် သွားလာဖောက်ကား ရောင်းဝယ်ကြသည့် လှေများမှာ ငကျော်ကို လှေအုပ်ခန့်ထား၍ မြို့ထွက်ကင်းစာကို ငကျော်က ဆိုင်ရာခံယူ ပေးစေပြီးလျှင် ကျောက်တလုံးကင်း

၁။ အမိန့်တော်များ ၁၀၆ (ရှေးဟောင်း) (၂၂-၄-၁၈၀၆)
၂။ အမိန့်တော်များ ၆၅ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၆၈ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်နေ့ (၈-၂-၁၈၀၆)
၃။ နောက်ဆက်တွဲ ၁၂ ရှု။
၄။ အမိန့်တော်များ ၁၄၉ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၆၈ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်နေ့ (၁၂-၇-၁၈၀၆)

အစောင့်အနေတို့က စစ်ဝတ် ရေးစား ပဏ္ဏာလက်ဆောင် မတောင်းမယူစေရ။ ကင်းခွန်ကို ၄၅ ခု စစ်တမ်းထွက်အတိုင်း ဆိုင်ရာပေးချိန် ဆောင်ရွက်စေမည်။ ကျော်ကလည်း တနှစ်လျှင် ပြန်ပြီး ယမ်းချိန် ၁၀၀၀ ဆက်စေမည် သွင်းချက်အတိုင်း သင့်ပြီ။’

ထို့ပြင်

ပုဂံမင်းက ပုဂံမြို့နေ ငပိနှင့် လှေကြီး ၁၀ နှေ့ထိုးလှေငယ် ၁၅ ကို မြစ်စဉ်ကင်းတော် များက ကင်းခွန်ကြေးငွေ စစ်ဝတ်ရေးစား ပဏ္ဏာလက်ဆောင် မတောင်းမခံစေရ။ လှေတော်များနည်း သေနတ်ဓားလုံ တင်ဆောင်ရောင်းဝယ်၍ တနှစ်ကို လှေကြီးတစင်း လျှင် ထန်းလျက် ၁၅၀၀ နှေ့ထိုးလှေငယ် တစင်းလျှင် ထန်းလျက် ၁၀၀၀ မင်းကုန်း ပုထိုးတော်ကြီး ထန်းလျက်တိုက်မှာ ဆက်သွင်းပါရမည့်အကြောင်းနှင့် ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ချက်အတိုင်း ဖောက်ကားရောင်းဝယ်စေ။ မြစ်စဉ်ကင်းတော်များက ကင်းခွန်ကြေး ငွေ စစ်ဝတ် ရေးစား ပဏ္ဏာလက်ဆောင် မတောင်းမခံစေနှင့်။ ငပိကလည်း တနှစ်ကို ထန်းလျက် ၃၀၀၀၀ မင်းကုန်းပုထိုးတော်ကြီး ထန်းလျက်တိုက်မှာ ဆက်သွင်းစေ။’

ဗဒုံမင်းသည် ရေကြောင်းဖောက်ကားရောင်းဝယ်မှုသာမက ကြည်းကြောင်း ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှုကိုလည်း အားပေး၏။ ထို့ကြောင့် ကနဦးက သံလွင်မြစ်အရှေ့ဖက်သို့ ရောင်းဝယ်သည့် ကုန်သည်တို့ကို လှေတော်များနည်း သေနတ်လက်နက် တင်ဆောင်ရောင်းဝယ်စေဟု အမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။’ ထို့နောက် အဆင်မပြေသည်တိုင်မှ ထိုအမိန့်တော်ကို ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။’

ထိုခေတ်က ဆန်စပါးကို ဘုရင်၏ ခွင့်ပြုချက်မရရှိပဲ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချခွင့် မရှိချေ။ သို့သော် ကျီတော်များမှ စပါးနှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်စသည်နှင့် လဲလှယ်သည်ကိုကား ရံဖန် ရံခါ တွေ့ရ၏။ ဥပမာ

ဧညဝတီ ရမ္မာဝတီ ဒွါရာဝတီ မေဆဝတီ ရခိုင် ၄ မြို့ရှိ ကျီတော်ရှိ စပါးတော် များသည် ရှည်ကြာ၍ ရှိသည်။ စပါးဟောင်းကို သင်္ဘော ယမ်းနှင့် ထပ်လဲစေ၍ ယမ်း ကို ရွှေဘဝါးတော်အောက် ဆက်သွင်းစေမည်။ ကျီတော်မှာလည်း နှစ်စဉ်သွင်းမြဲ စပါးတော်ကို အသစ်သွင်းထားစေမည်။ သွင်းချက်အတိုင်း စပါးပေါများသည် ဖြစ်သည်။ ကျီတော်ရှိ စပါးဟောင်းနှင့်စပါးသစ်ပါ တော်သင့်အောင် အသုံးတော် အလိုတော်ရှိရာ ခဲယမ်းမီးကျောက် သေနတ်များနှင့် ထပ်လဲစေ။’

ဟု တွေ့ရ၏။

စီးပွားရေး မှတ်တမ်းများတွင် သက်ရှိသက်မဲ့ ဥစ္စာပေါင်နှံ ရောင်းဝယ်ခြင်းဆိုင်ရာ စာချုပ် စာတမ်းများ ပါဝင်၏။ ယင်းအထောက်အထားများကို လေ့လာလျှင် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ပြည်သူ

- ၁။ အမိန့်တော်များ ၃၇၂ - ၃ (ရှေးဟောင်း) (၅ - ၉ - ၁၈၀၆)
- ၂။ အမိန့်တော်များ ၂၅၈ - ၉ (ရှေးဟောင်း) (၂ - ၁၂ - ၁၈၀၆)
- ၃။ အမိန့်တော်များ ၃၉၂ (ရှေးဟောင်း) (၉ - ၁၀ - ၁၈၀၆)
- ၄။ အမိန့်တော်များ ၂၃၇ (ရှေးဟောင်း) (၁ - ၁၁ - ၁၈၀၆)
- ၅။ အမိန့်တော်များ ၃၈၇ (ရှေးဟောင်း) (၄ - ၁၀ - ၁၈၀၆)

တို့၏ စီးပွားရေးအခြေအနေကို အတော်အသင့် ရိပ်စားမိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး မှတ်တမ်းများမှ လယ်ပေါင်စာချုပ်တစ်ခုကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြပါမည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၆၆ ခု တပို့တွဲလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့တွင် မပြေက ကျွန်ုပ်ပိုင်သည့် အုတ်ဖိုလယ် စပါးတင်း ၈၀ ထွက်ကို ငွေရွက်နီ ၇၅ နှင့် ပေါင်လိုပါသည်။ မောင်ရွှင်ကို ဆိုလျှင် ၎င်းဆိုချက်အတိုင်း မောင်ရွှင်က ငွေရွက်နီချိန် ၇၅ အပြေပေး၍ ပေါင်ယူသည့် ကာလ သိရှိသူ အာစရတကော စာစီစာရေး မောင်ရွှင်။^၁

တဖန် လယ်ရောင်းစာချုပ်တစ်ခု

သက္ကရာဇ် ၁၁၆၇ ခု နယုန်လပြည့်ကျော် ၇ ရက်နေ့တွင် မောင်ရွှေအောင် မယား ရှင်ကြွင်းထို့က ကျွန်ုပ်တို့ပိုင်သည့် ကျောင်းလယ် စပါးတင်း ၄၀ ထွက်ကို ငွေရွက်နီ ၂၄ နှင့် အပိုင်အဆုံး ရောင်းလိုပါသည်။ ဝယ်ပါ။ မောင်ရွှင်သမီး ခင်ပွန်းကိုဆိုလျှင် ၎င်းတို့ဆို ချက်အတိုင်း မောင်ရွှင်သမီးခင်ပွန်းတို့က ငွေရွက်နီ ၂၄ မောင်ရွှေအောင်မယား ရှင်ကြွင်းထို့ကို အပြေပေး၍ ဝယ်ယူသည့်ကာလ သိရှိသူ မင်းကျော်ခေါင် စာစီစာရေး ငွေရွှင်။^၂

ဟူ၍ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းကို စနစ်တကျ သက်သေသာကေများဖြင့် ပြုလုပ်ကြောင်း ထင်ရှား ပေသည်။ အလားတူ စာချုပ်စာတမ်းများ အမြောက်အမြား ရှိသေးသော်လည်း ဤစာတမ်းသည် ပဏာမလေ့လာချက်မျှသာဖြစ်၍ မဖော်ပြနိုင်တော့ပါ။

ခုတဖန် သာသနာရေး သာသနာမူနှင့်ဆိုင်သည့် အထောက်အထားများအနက် သင့်နှိုးရာရာ ထို့ကို တင်ပြပါမည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက် မဇ္ဈိမဒေသနှင့်၎င်း သီဟိုဠ်နှင့်၎င်း အဆက်အသွယ်ပြုလုပ် ရသည့် သာသနာရေးကို အဓိကထား၍ ဆက်သွယ်ပြုလုပ်သည်ဟုဆိုလျှင် ရနိုင်ပါသည်။ ထိုဒေသများ မှရရှိသည့် ပိဋကတ်စာပေကျမ်းဂန်များ မြန်မာပြန်ဆိုရေးကိုလည်း မောင်းထောင်ဆရာတော်အား တာဝန်ပေး လုပ်ဆောင်စေသည်။ ထိုဘာသာပြန် ကျမ်းများကို ဗဒုံမင်းကိုယ်တော်တိုင် လေ့လာ ပြီးနောက် အတွေးအခေါ်ဟောင်းအချို့ကို စွန့်လွှတ်၍ အတွေးအခေါ်သစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဗဒုံ မင်း၏ အယူတော်များကို ဘိုးတော်ဘုရား အယူဝါဒ စာတမ်းအဖြစ်ဖြင့် ယခုတိုင် တွေ့မြင်လေ့လာ နိုင်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းသည် သာသနာရေးတွင် များစွာ စိတ်ဝင်စားရကား သာသနာမူဆိုင်ရာ အမိန့်တော်မြောက်မြားစွာထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ သာသနာညစ်နွမ်းနေသည်ဟု အယူရှိတော်မူသဖြင့် သန့်ရှင်း အောင်ပြုပြင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ကြိုးပမ်းရာ၌ အောင်မြင်သည်လည်း ရှိသကဲ့သို့ လက်လျှော့ရသည်များလည်း ရှိခဲ့သည်။ အတင်အရံဂိုဏ်း ပြဿနာကိုလည်း ဖြေရှင်းရန် အားထုတ်ခဲ့၏။

ပိဋကတ်တော်များကို တည်းဖြတ်စေသည့်ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပါဠိတော်စုကို ပုဒ်မ သဝေမျှ မယိုမယွင်း မကျမနစေရ၊ မှန်ကန်သေချာအောင် တည်းဖြတ်ရေးသားစေ သည်။ ပါဠိတော်တွင် အနက်မြန်မာပြန် မည်သို့ထွက်သည် သိတော်မူလိုသောကြောင့်

၁။ ခင်မကန်ပုရပိုက် ၆၉ (မန္တလေး ၀/သတက္ကသိုလ် သမိုင်းဌာန)
၂။ ခင်မကန်ပုရပိုက် ၆၉

အသီးအသီး ထုတ်နုတ်ဆက်သွင်းစေရာ အဋ္ဌကထာစကားအများ ပါသည်မှာ ပါဠိတော် တွင်ပင် အဋ္ဌကထာစကားပါသည် ဖြစ်မည် အခြားသွတ်သွင်း ရေးသားပါသည် ဖြစ် မည်ကို ယခုသွင်းကြသည့် စာစုနှင့်ပါဠိတော်ကို ဆရာတော်တို့ရှေ့ တိုက်ဆိုင်စေ။ ညီ လျှင်ညီကြောင်း မညီလျှင်မညီကြောင်းကို ဆရာတော်က စာသွင်းစေ။ ပါဠိတော်ကသာ ပို၍ပါလျှင် ထုတ်နုတ်ဆက်သွင်းသည့် ရဟန်းတို့ကို ရာဇဝတ်စီရင်မည်။ အမိန့်တော်ကို ဆရာတော်ထံ ပြန်စေ။^၁

ဟု အမိန့်တော်ပြန်ဆိုခဲ့ဘူးလေသည်။ ထို့ပြင် ဗဒုံမင်းသည် ရှင်ဗုဒ္ဓဇောသ စီရင်သည့် အဋ္ဌကထာ များကို သံသယရှိတော်မူခဲ့သဖြင့်လည်း

ဆရာတော်တို့က သွင်းသည့်စာတွင် ပါဠိတော်ကို အခိုင်ပြု၍ သွင်းချက်ပါသည်။ ပါဠိ အဋ္ဌကထာကိုလည်း ရှင်ဗုဒ္ဓဇောသ ရေးသည်စာဖြစ်ကြောင်းကို အစဉ်အဆက် စွဲလမ်း မှတ်သား ပြောဆိုကြသည်။ ဗုဒ္ဓဇောသလည်း ငါ့ဆရာ ငါ့ကျွဲသို့ တတ်ပါမည်လော၊ ဘုရားလည်း ငါ့ကျွဲသို့တတ်ပါမည်လော၊ အကြံဖြစ်ကြောင်းကို ဆရာသိသောကြောင့် ဗုဒ္ဓဇောသကို ဆရာက ဗြဟ္မဒဏ်ပေး၍ သီဟိုဠ်မှာ ပိဋကတ်ကို ကူးယူစေသည်တွင် သီဟိုဠ် ဘာသာစာများကို အကုန်မီးပူဇော်၍ ဗုဒ္ဓဇောသ ရေးသားပြုစုသည့် ပိဋကတ်ကိုသာ ထားကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ဗုဒ္ဓဇောသသည် လူကိုထား၍ သကြား ဗြဟ္မာတုံသော်လည်း မကြံဘူး မကြံအပ်သည့်အရာကို မာန်မာန ထောင်လွှားသဖြင့် မှားသောအကြံကို ကြံသည်ဟု ဆိုသည်ကိုထောက်လျှင် ဘုရားဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ဗုဒ္ဓဇောသ ထားမည်မဟုတ် အမှန်အကန် ရေးသားသည် မယူသင့်။ ဗုဒ္ဓဇောသအထင် အယူ အလျောက် ရေးသားထားသည်သာ ယူရန်ရှိသည်။ သည်အကြောင်းကို ခြားနား သိသာအောင် ဆရာတော်တို့က စာသွင်းစေဦး။^၂

ဟု အမိန့်တော် ထုတ်ပြန် ပြန်၏။

ထို့ပြင် ဗဒုံမင်းသည် ရဟန်းတော်တို့၏ ကျင့်ဝတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း သိလိုတတ်မှု၏။ ထို့ကြောင့် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခုနှစ်တွင်

ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာထွက် သိက္ခာပုဒ် ကျင့်ဝတ်တရားကို ဖြေဆိုစေရမည် အရပ်ရပ် သင်္ဃာတို့ကို ပင့်ခေါ်စေ။^၃

ဟု အမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ တဖန်တုံလည်း

မြို့ဆရာတစ်ဦးနှင့် တရားကျမ်းဂန်ကို နှိုင်းရှည့်တိုင်း စည်းဝေးတော်မူမည်တွင် ပါဠိတော် ရှိသည့်အတိုင်း မြို့ဆရာတစ်ဦး ကျင့်ကြောင်းကို မဆိုမပြောနိုင်။ ရဟန်းအသွင်ကို

၁။ အမိန့်တော်များ ၃၀၉ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၆၈ ခု တန်ခူးလဆန်း ၁၅ ရက်နေ့ နားခံ ဇေယနော်ရထာတွင်ပြန် (၂၂ - ၃ - ၁၈၀၇)
၂။ အမိန့်တော်များ ၉၈၇ - ၉ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၇၃ ခု ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့ (၃၀ - ၁၂ - ၁၈၁၁)
၃။ အမိန့်တော်များ ၂၉၉ (ရှေးဟောင်း) (၂၃ - ၁ - ၁၈၀၇)

ဖျက်၍နေထိုင်ပါမည် ဆိုသော်လည်း တိုင်းနိုင်ငံတော် ကျယ်ဝန်းသည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိနေသည့် ရဟန်းသင်္ဃာတို့ကိုခေါ်၍ စည်းဝေးပြောဆိုစေဦး။^၁

ဟု တွေ့ရပြန်သည်။ ဗဒုံမင်းသည် သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို လွန်စွာနှစ်ချိုက်၏။ ထို့ကြောင့် မောင်းထောင်ဆရာတော်ကိုပင့်၍ သုတ္တန်ဝိနည်းကျမ်းအထွက်များကို ဟောပြောစေ၏။^၂ သို့ရာတွင် သင်္ဃာတော်တို့သည် သုတ္တန်တရားတော်အတိုင်း မကျင့်ကြံဟု အယူတော်ရှိပြန်သောကြောင့်

သီဟိုဠ်ကအမတ် ပရမရာဇဂုရုဓမ္မဇပဏ္ဍိတ ရွှေဘဝါးတော်အောက် ရောက်သည့်အမှုမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် သာသနာတော် မည်မထွန်းမပွင့်မလင်းရှိသည်ကို စည်တွန်းပွင့်လင်းအောင် ပြုစုစောင့်ရှောက်တော်မူပါမည့် အကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားချက်ပါသည်။ ရွှေပြည်တော်မှစ၍ နိုင်ငံအတွင်း ကျင့်ဆောင်ကြသည်မှာလည်း ဘုရားသခင်ဟောတော်မူသည့် သုတ္တန်တရားတော် ထင်ရှားရှိလျက် သုတ္တန်အတိုင်း အကျင့်မမှန်မကန် ကျင့်ဆောင်ရှိနေကြသည် ဖြစ်သည်။ သီဟိုဠ်ကလာသည့် အမတ်တို့ကို သီဟိုဠ်မှာ အကျင့်အဆောင် အနေအထိုင် မည်သို့ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်မှာလည်း အရပ်ရပ် ကျင့်ဆောင်သမျှ မမှန်မကန်ရှိသည်။ ဘုရားဟောတော်မူသည့် သုတ္တန်တရားတော်နှင့်အညီ ပြုစုစောင့်ရှောက်သည်ကို အလိုရှိမည်။ မည်သို့ပြုစု စေလိုသည်များကို သိတော်မူသာအောင် မေး၍ သွင်း၏။^၃

ဟု အမိန့်တော်ပြန်ခဲ့၏။ သုတ္တန်ကျမ်းနှင့်အညီ ရဟန်းပြုလိုသူများကို ရဟန်းပြုစေ၍ ထိုရဟန်းများ သီတင်းသုံးတော်မူရန် ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်းလိုသူတို့အား လှူဒါန်းခွင့်ပေးခဲ့၏။ ဥပမာ

သုတ္တန်ကျမ်းနှင့်အညီ ရဟန်း ပြုလိုသူ ငရွှေရည်ကို အထက်ရဟန်းပြုသည့် ဆရာတို့နည်းသောဌသမိဓာသံသုဒ္ဓဒိန် ၇၁၂ တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၇ ရက်နေ့ စန္ဒမုနိ ဘုရားသခင်ရွှေတော်တွင် ရဟန်းပြုစေ။^၄
သုတ္တန်တရားတော်နှင့်အညီ ကျင့်ဆောင်သည့် ရဟန်းတော်တို့ သီတင်းသုံးရန် တောရကျောင်းကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းလိုသူတို့က တော်သင့်ရာအရပ်တွင် တာ ၂၀၀ ကွာ ၃၀၀ ကွာစီ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကြစေ။^၅

စသည့် အမိန့်တော်များ ရှိခဲ့သည်။

တဖန် သင်္ဃာတော်တို့အား ရဟန်းဘဝနှင့် နေထိုင်မြဲ နေထိုင်သင့်ကြောင်းကို ကျမ်းဂန်ရှိရာ ဖြေဆိုပြန်စေသည်။

၁။ အမိန့်တော်များ ၆၉၈ (ရှေးဟောင်း) (၃၁ - ၅ - ၁၈၁၀)
၂။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၀ (ရှေးဟောင်း) (၂၉ - ၆ - ၁၈၁၂)
၃။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၄ - ၅ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၇၄ ခု ဒုတိယ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့ (၂၉ - ၇ - ၁၈၁၂)
၄။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၆ (ရှေးဟောင်း) (၁၂ - ၈ - ၁၈၁၂)
၅။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၇ (ရှေးဟောင်း) (၁၅ - ၈ - ၁၈၁၂)

နိုင်ငံတော်အတွင်း အရပ်ရပ် မြို့ရွာများတွင် ရှိနေသည့် ရဟန်းဆိုသူတို့မှာ ရဟန်း အနေအထိုင်နှင့် နေထိုင်မြဲ နေထိုင်သင့်အောင် ကျမ်းဂန်ရှိရာ ပြောဆိုနိုင်သည့် အစွမ်း အရည်ရှိသူတို့ကို မြို့ဝန် စစ်ကဲ မြို့ထိန်း ရွာအုပ်တို့က ရွှေဘဝါးတော်အောက် ပို့လာ စေ။ ရွှေဘဝါးတော်အောက်လာ၍ မပြောမဆိုနိုင်သူတို့မှာ ရဟန်းအနေအထိုင်နှင့် မရှိ မနေစေနှင့်။ လူဝတ်လဲစေ။ အမိန့်တော်အတိုင်း မပို့မသ မစီမံရင်လျှင် မြို့ဝန် စစ်ကဲ မြို့ထိန်း ရွာအုပ်တို့ကို ရာဇဝတ်စီရင်။^၁

ဟူ၍ တင်းကျပ်စွာ အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ပွဲကျောင်းရဟန်းတို့ ယင်းတို့ မူလအကျင့် အဆောင်များအတိုင်း ကျင့်ဆောင်သည်ကိုလည်း ဆက်လက်ခွင့်ပြုသည့် အနေဖြင့်

ငါးပိတန်းဆရာနှင့် အပါအဝင် ရဟန်းသာမဏေတို့မှာ ရွှေပွဲကျောင်းတို့ အနေအထိုင် အတိုင်း ဦးထုပ်ဆောင်း သရပတ်ဆောင်း ဒုက္ခတင် ရင်ဖွဲ့စည်း စည်တီး မီးနှက် ဆေးရေး ကွင်းထိုး မသာလိုက် ဗေဒင်ဟော လှေလှော် လက်ဝှေ့သတ်မှစ၍ ရွှေ ပွဲကျောင်းတို့ နေထိုင်သည့်နည်း နေထိုင်ကြစေ။^၂

ဟု ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ သာသနာရေးနှင့်ဆိုင်သော အထောက်အထားများကို ဤမျှဖြင့်ပင် ရပ်နား၍ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်တို့ကို ထပ်မံတင်ပြပါမည်။

လူမှုရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ခေတ်ပြိုင် မှတ်တမ်းအမျိုးမျိုး၌သာမက ပန်းချီ ပန်းပု နံရံဆေးရေးများတွင်ပါ တွေ့ရှိရ၏။ ဤစာတန်း၌ ဗဒုံမင်း၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပညတ်ချက် အချို့ကို တင်ပြပါမည်။ မင်းကေရာဇ်တို့က ထုတ်ပြန်သော အမိန့်အာဏာတို့မှာ တည်သည်လည်း ရှိ၏။ မတည် ချိုးဖောက်သည်လည်း ရှိ၏။ အစဉ်သဖြင့် အမိန့်တည်မြဲသည်ချည်း မရှိပေ။ အရေး ကြီးသည့် ပညတ်ချက်များကို မဆိုထားဘိ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အသေးအဖွဲ့ကိစ္စများကိုပင် ရံဖန်ရံခါ ဖောက်ဖျက်တတ်ပေရာ ဆံဖြတ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်မတည်သည်ကို သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခု ကဆုန် လဆန်း ၁၁ ရက်နေ့ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်အရ တွေ့နိုင်ပေသည်။

နန်းတော်သူတို့သည် အမိန့်တော် အာဏာတော်ကို မတည်၊ ဆံက ဖြတ်ကြသည်။ ကျွန်မများလည်း ဆံဖြတ်ကြသည်။ အမှုများကို စီရင်ရမည် ဝန်ထောက် နေမျိုး ကျော်ထင်၊ ဒိုင်းဝန်တို့ကို အနောက်ရုံးသို့ဘက်စေ။ ဆံဖြတ်သည့် ကျွန်မတို့ကို ကျောက် ဆွဲ၍ ရေမှာချစေ။ နန်းတော်သူတို့မှာ အကျဉ်းထားစေ။

သို့သော် အလျှောက်ကောင်း၍လား မသိ အထောင်းသက်သာခဲ့ကြသည်ကိုလည်း အောက်ပါအမိန့် တော်ဖြင့် သိရှိရပြန်ပေသည်။

ဆံဖြတ်သည့် မိန်းမတို့ကို ချမ်းသာပေးတော်မူသည်။^၃

၁။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၈ - ၉ (ရှေးဟောင်း) (၂၈ - ၈ - ၁၈၁၂)
၂။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၈ (ရှေးဟောင်း) (၁၈ - ၈ - ၁၈၁၂)
၃။ ယင်းတို့မှ အချို့ကို နောက်ဆက်တွဲ ၃၃ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။
၄။ အမိန့်တော်များ ၁၀၈ (ရှေးဟောင်း) (၂၇ - ၄ - ၁၈၀၆)

ထို့ပြင် အဝတ်အစား၊ အဆင်တန်ဆာ၊ အဆောင်အယောင်မှစ၍ ဘုရင့်အမိန့်တော် မရရှိပဲ ဝတ်စားဆင်ယင် သုံးစွဲမြဲထုံးစံမရှိ၊ ခွင့်ပြုချက်ရမှသာ သုံးဆောင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ အဝတ်ဖြူကို မင်းသုံးသတ်မှတ်ထားသဖြင့် မင်းမှတစ်ပါး အခြားသော အမှုထမ်း အရာထမ်းတို့သည် ဝတ်ဆင် သုံးဆောင်ခြင်း မပြုရဟု အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်တော် ထားရှိခဲ့သည်။

အဝတ်ဖြူသည် မြတ်သောမင်းဝတ်တန်ဆာ ဖြစ်သည်။ မှူးမတ်ပြည်သူ ဆင်းရဲသားတို့မှာ အမင်္ဂလာ မင်္ဂလာမှုများတွင် လူသေလူရှင်မှစ၍ အဝတ်ဖြူကို မဝတ်မဆင်စေနှင့်။ အဝတ်ဖြူမှာ သနားတော်ခံရမှ ဝတ်ဆင်ကြစေ။

ထိုနည်းတူပင် ရွှေမြိတ်တံပက်ဖြူကို အသနားတော်မခံရပဲ ဝတ်ဆင်ခွင့် မရရှိချေ။

မှူးမတ် ကတော်မယားတို့မှာ ရွှေမြိတ်တံပက်ဖြူကို သနားတော်ခံရမှ ဝတ်ဆင်ကြစေ။ သနားတော် မခံရသည်ကို မဝတ်မဆင်စေနှင့်၊ ရှေးဝတ်ဆင်ရိုး ထုတ်တံပက်ကိုသာ ဝတ်ဆင်စေ။

ဤသို့ နန်းတွင်း လူမှုရေးသာမက ပြည်သူတို့၏ လူမှုရေးနှင့်ဆိုင်သော လင်ကွာ မယားကွာ အိမ်ထောင်မှု၊ အမွေခန့်၊ ဥစ္စာနှင့် စသည်တို့လည်း အမြောက်အမြား ရှိပေသေးသည်။ ဤနေရာ၌ ယဉ်ကျေးမှု အခန်းကဏ္ဍကို ရေးသားရန် ရှိနေသေးသဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အထောက်အထား များကို ဆက်လက် တင်ပြပါဦးမည်။

ယဉ်ကျေးမှုကဏ္ဍမှာ လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းလှ၏။ အထောက်အထားလည်း များ၏။ ဤတွင် ပွဲသဘင်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်အချို့ကိုသာ တင်ပြနိုင်ပါမည်။ လတိုင်းလတိုင်းတွင် ရာသီပွဲများ ရှိသည်ကို အားလုံး သိရှိပြီးဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က ရာသီပွဲအချို့ကို သခုအခါ မကျင်းပကြတော့သော်လည်း အချို့ကိုမူ ယခုတိုင်ဆင်နွှဲလျက်ရှိကြ၏။ တန်ခူးလတွင် ရေသွန်းပွဲတော်အပြင် မာန်နတ်ပူဇော်ပွဲလည်း ရှိပေသည်။

တန်ခူးလဆန်း ၈ ရက်မြောက်သောတိထိ၌ အသောကဆေးကို သုံးဆောင်အပ်ကြောင်း၊ မာန်နတ်ရုပ်၊ မာန်နတ်သမီးရုပ်တို့ကို သမန်းမြက်ဖြင့် ကောင်းစွာ ထပ်ပြီးလျှင် တန်ခူးလဆန်း ၁၃ ရက် ဝိဒ္ဓာတိထိညဉ့်အခါ ဥယျာဉ်မြေနှိုက် မွေ့လျော်ဖွယ် လုပ်ဆောင်တည်ထား၍ တန်ခူးလဆန်း ၁၄ ရက်မြောက် ကာမဝိဒ္ဓမည်သော တိထိနှိုက် ပူဇော်အပ်ကြောင်းကို ရာဇမတ္တဏ်ကျမ်းထွက်သည်နှင့်အညီ လုပ်ဆောင် ပူဇော်တော် မူမည်။ အသောကဆေးအဆောင်အယူ မာန်နတ်ပူဇော် အခမ်းအနား ခန့်ထားစီရင် ရှိသည်ကို စီရင်မြဲအတိုင်း စေ့ငုအောင် စီရင်၍ ပူဇော်စေ။ မင်းညီမင်းသား မှူးတော် မတ်တော် ပြည်သူပြည်သားတို့ကိုလည်း အမွှေးအထုံ ပန်းနံ့သာများနှင့် မာန်နတ် တန်ဆောင်းသို့ဝင်၍ ပူဇော်ကြစေ။ ။ တန်ခူးလဆန်း ၁၃ ရက်၊ ၁၄ ရက်၊ ၁၅ ရက်၊ ၁၆ ရက်

၁။ အမိန့်တော်များ ၇၄ (ရှေးဟောင်း) (၁၉ - ၂ - ၁၈၀၆)
၂။ အမိန့်တော်များ ၇၈ (ရှေးဟောင်း) (၁ - ၃ - ၁၈၀၆)
၃။ အထောက်အထား အချို့ကို နောက်ဆက်တွဲ ၁၄ တွင် တင်ပြပါသည်။

အတွင်းကိုလည်း လူပျိုလူငယ်ယောက်ျားမိန်းမတို့ကို အမွှေးအထုံရည် ရေကြည်ရေသန့် များနှင့် ရေသွန်းသဘင် ပျော်ရွှင်ကစားကြစေ။ ရပ်စုကွက်စု လမ်းဘေးလမ်းမများကို စေ့နွဲ့အောင် မောင်းခတ်စေ။ ခန့်ထားစီရင်ရန် ရှိသမျှကို ပြီးပြေအောင် စီရင်။^၁

သက္ကရာဇ် ၁၁၆၇ ခုနှစ်ကစ၍ မာန်နတ်ပူဇော်ပွဲမှာ ရဲမက်တော်တို့အား စစ်ရေးသဘင် ခင်းကျင်း စေသည်။

ဂရုဓမ္မဇာတ်တွင် စိတ္တနတ်သဘင်၌ လေးပစ်ကြောင်းကို ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ ၁၁၆၇ ခုနှစ်ကစ၍ နှစ်စဉ်အတိုင်း သူရဲသူခက် အစုအမှုထမ်းတို့ကို မာန်နတ်ပူဇော်သည့် ပွဲသဘင်တွင် ဆင်သည်လည်း ဆင်နှင့်၊ မြင်းသည်လည်း မြင်းနှင့်၊ သေနတ် လေးလံ ခိုင်း လွှားစွဲကိုင်သူတို့မှာလည်း သေနတ်လေးလံ ခိုင်းလွှားနှင့် အရေးအရာ ခင်းကျင်းပြသ သွန်သင်စေ။ တိုက်စည်တိုက်မောင်းကိုလည်း တီးလူနှင့်တီး၍ နေစေ။ အလံကိုလည်း ကိုင်လူနှင့် သူရဲသူခက်တို့ရှေ့ ၁၀ တာခန့်ကွာတွင် စိုက်ထားစေ။ စုထိန်းစုအုပ် ဆိုင်သင့်ရာ စေ့ငုအောင် ဆင့်ဆိုစီရင်။^၂

ထိုဂရုဓမ္မဇာတ်လာ လေးပစ်ကြောင်းကို အစွဲပြု၍ ဤပွဲကိုလည်း လေးပွဲသဘင် ခေါ်၏။^၃

တော်သလင်းလသည် ရေပြည့်လျှံသည့် အချိန်ဖြစ်၍ ထိုအခါ လှေပွဲသဘင် ဆင်ယင်တော် မူ၏။

ရွှေမြို့တော် ရပ်စုကွက်စု စကိုင် အဝ တံတားဦး ပင်းယမှ စ၍ အညာကို ကျောက်မြောင်း စဉ်းကူးထိ အောက်ကို ဆင်တပ် မြင်းမူထိ။ မြစ်ငယ်ကို မြို့သစ် ညောင်ပင်နီထိကျေးရွာသူကြီး ရပ်စုကွက်စုသားတို့ကို နှိုးဆော်၍ စန္ဒာမုနိဘုရားရှင်မှာ နှစ်စဉ်လှေပွဲသဘင် စီပင်အောင် ခံစေ။^၄

စန္ဒာမုနိဘုရားရှင်ပွဲတော်တွင် လှော်လှေလှော်လောင်းများကို သင့်ရာဖက်၍ လှော် ပြိုင်စေ။ လှေဖက်စာရင်းကိုလည်း သွင်းနှစ်စဉ်လုပ်ဆောင်မြဲ အလှူတော် တန်ဆောင် တိုင် မီးပန်းမီးပဒေသာများကိုလည်း လုပ်ဆောင်စေ^၅

သည်။ သီတင်းကျွတ်လတွင် ဆီမီးမြင့်မိုရ်ပွဲနှင့် အာကာသပူဇော်ပွဲများ ကျင်းပပုံကိုလည်း

ဆီမီးမြင့်မိုရ်ကို ရွှေမြို့တော်မှာ မလုပ်စေနှင့်။ အာကာသပူဇော်နှင့် တချက်တည်း မင်းကွန်းနန်းတော်ရှေ့သောင်တွင် လုပ်ဆောင်၍ ညှိထွန်းပူဇော်စေ။^၆

၁။ ၃၁ - ၃ - ၁၈၀၆၊ ၁ - ၄ - ၁၈၀၆၊ ၂ - ၄ - ၁၈၀၆
၂။ အမိန့်တော်များ ၆၇ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၆၇ ခု တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၁ ရက် (၁၃ - ၂ - ၁၈၀၆)
၃။ အမိန့်တော်များ ၈၃ (ရှေးဟောင်း) (၁၁ - ၃ - ၁၈၀၆)
၄။ အမိန့်တော်များ ၉၉ (ရှေးဟောင်း) (၈ - ၄ - ၁၈၀၆)
၅။ အမိန့်တော်များ ၁၈၀ (ရှေးဟောင်း) (၁ - ၉ - ၁၈၀၆)
၆။ အမိန့်တော်များ ၁၈၂ (ရှေးဟောင်း) (၆ - ၉ - ၁၈၀၆)
၇။ အမိန့်တော်များ ၁၈၆ (ရှေးဟောင်း) (၁၆ - ၉ - ၁၈၀၆)

ဟု ဆိုထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခုနှစ်တွင် ဆီမီးမြင့်မိုရ်ပွဲကို သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၉ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပခဲ့၏။

တန်ဆောင်မုန်းလတွင် လဆန်း ၁ ရက်နေ့မှစ၍ ရက် ၃၀ ပြည့်အောင် အာကာသဆီမီးပူဇော်ရပြန်သည်။ ဆီမီးမြင့်မိုရ်ကိုမူ လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့မှစ၍ စန္ဒာမုနိဘုရား အရှေ့တည့်တည့် သောင်ပြင်တွင် ၃ ရက်တိုင်တိုင် ညှိထွန်းပူဇော်ရ၏။ တန်ဆောင်မုန်းလ မီးပူဇော်ပွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍

ပြည်ကို တန်ဆာဆင်၍ တန်ဆောင်မုန်းလတိုင်း ဆီမီးထွန်းညှိမည်မှာ တူရာသီ စန္ဒရမာသ အသံ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁ ရက်နေ့ကစ၍ အရက် ၃၀ ပြည့် ထွန်းညှိပူဇော်မြဲ ကောင်းကင်ဆီမီး ထွန်းညှိပူဇော်တော်မူမည်မှာ တူရာသီစန္ဒရမာသအသံ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁ ရက်နေ့ကသည် အရက် ၃၀ ပြည့် ထွန်းညှိပူဇော်စေ။ ရွှေမြို့တော် ရွှေနန်းတော် ဝင်းတော် ၄ မျက်နှာ မြို့တွင်းမြို့ပြင် လမ်းသေးလမ်းမ ရပ်စုကွက်စုများမှာ သာယာအောင် တံမျက်တလင်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေ။ သဲမွေကြဲစေ။ ရာဇမုတ်ကာ၍ တံခွန် ကုက္ကား မုလေးပွား ရေချမ်းအိုး ရေပြည့်ပန်းစိုက်လုပ်ဆောင် တည်ထားစေ။ ငှက်ပျောပင် ကြံပင်စိုက်စေ။ ရွှေမြို့တော်တံခါး ၁၂ ရပ် ပြကြီးပြငယ် မြို့ထိပ်ဝန်းကျင် ကျုံးနဖူး အတွင်းအပြင်များမှာလည်း မြက်သစ်ရွက် အမှိုက်သရိုက် မရှိစေရ။ သာယာညီညွတ်အောင် ရှင်းလင်းသုတ်သင်စေ။ ပြည်သူပြည်သားတို့ အိမ်ယာများမှာလည်း ဆီမီးထွန်းညှိပူဇော်စေ။ မီးထွန်းပွဲသဘင်လည်း စည်ပင်အောင် ခံစေ။ မီးရှူးမီးပန်းမီးဖြူ မီးဝါ ဥပါ ဆင်သံ မြင်းသံ မီးပန်းများကိုလည်း အခါ ၃ ရက်အတွင်း ရှို့လွှတ် ပူဇော်စေ။ အခါ ၃ ရက်အတွင်း ပြည်သူပြည်သားတို့မှာ တတ်ကုန်နိုင်သမျှ ဝတ်စားတန်ဆာ ဝတ်ဆင်စေ။ ဆီမီးမြင့်မိုရ်ကို စန္ဒာမုနိဘုရား အရှေ့တည့်တည့် သောင်ပြင်လုပ်စေ။ ဆင့်ဆိုခန့်ထားစီရင်ရန် ရှိသမျှကို ပြီးပြေအောင် ခန့်ထားစီရင်။

ဟု အမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ရ၏။^၁ ထိုအခါ လေးပွဲသဘင်လည်း ထပ်မံကျင်းပဟန် ရှိသည်။^၂ ထို့လတွင်ပင် စန္ဒာမုနိဘုရားနှင့် ရဟန္တာအသျှင်မြတ် တို့အား ကထိန်သင်္ကန်း ကပ်လှူတော်မူ၏။^၃ တန်ဆောင်းတော်များနှင့် ထီးတံခွန်များလည်း လှူဒါန်းပူဇော်ရပေသည်။^၄ တပေါင်းလတွင် မဟာပိန္နပူဇော်ပွဲ၊ ကောက်သစ်ထမင်းစားပွဲများ ကျင်းပပေသည်။^၅

အထွေထွေခန်းတွင် ဗဒုံမင်း၏ အတွင်းသရုပ်နှင့် လုပ်ရည်ကြံရည်များကို ဖော်ထုတ် သိရှိနိုင်သည့် အမိန့်တော်အချို့ကို ထုတ်နုတ်တင်ပြပါသည်။ ဗဒုံမင်းသည် စိတ်မြန်၏။ အမျက်လည်း ပြေလွယ်သည်။ ဥပမာ

- ၁။ အမိန့်တော်များ ၂၁၀ (ရှေးဟောင်း) (၅ - ၁၀ - ၁၈၀၆)
- ၂။ အမိန့်တော်များ ၃၈၈ - ၉၀ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၆၈ ခု သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၉ ရက်နေ့ (၅ - ၁၀ - ၁၈၀၆)
- ၃။ အမိန့်တော်များ ၁၈၇ (ရှေးဟောင်း) (၁၈ - ၉ - ၁၈၀၆)
- ၄။ အမိန့်တော်များ ၂၁၁ (ရှေးဟောင်း) (၅ - ၁၀ - ၁၈၀၆)
- ၅။ အမိန့်တော်များ ၂၁၅ (ရှေးဟောင်း) (၁၃ - ၁၀ - ၁၈၀၆)
- ၆။ အမိန့်တော်များ ၆၅ (ရှေးဟောင်း) (၈ - ၂ - ၁၈၀၆)

ထားဝယ်သား ငသာစ ငအောင်ပန်းတို့ပွဲသဘင်တော်အတွင်း ခိုက်ရန်မဖြစ်တန်သူများ ဖြစ်သည်။ သင်းတို့နှစ်ယောက်ကို အဆုံးစီရင်။ ။ ထားဝယ်သား သောစ ငအောင်ပန်း တို့ကို တကြိမ်တခါဖြစ်၍ အသက်ကို ချမ်းသာပေးတော်မူသည်။ ချမ်းသာစေ။^၁

ဟူ၍၎င်း

ဖောင်တော်အတင်အညှိရှိလျှင် မှူးတော်မတ်တော်တို့ ရောက်ကြရမည် ဖြစ်သည်။ ဖောင်တော်တင်သည့်ကာလ မရောက်သည့် မှူးမတ်တို့ကို ကားကျက်၍ထား။ ။ ဖောင်တော်တင်သည့်ကာလမရောက်သည့် မှူးမတ်တို့မှာ တကြိမ်တခါဖြစ်၍ ချမ်းသာ ပေးတော်မူသည်။ နောင်လစ်ဟင်းရလျှင် ရာဇဝတ်စီရင်မည်။^၂ မှန်စီဖောင်တော်ဆွဲတောင်ယံ ရန်လင်း ဆွဲမနိုင် ပျံလွှားလေ့ ၄ စင်း ထောင်ကဲတို့ကို အဆုံးစီရင်။...စီမှန်ဖောင်တော်ဆွဲလေ့ ၄ စင်း ထောင်ကဲတို့ကို ချမ်းသာပေးတော် မူသည်။ အကျဉ်းကလွှတ်။^၃

ဟူ၍၎င်း

ဘဲကလေးကို သစ်တောသို့ပို့။ ငပိမှာလည်း လျှောက်သင့် ထားသင့်သည်ကို မလျှောက် မထားနေသူ ဖြစ်သည်။ မြို့ဝန်အရာကနုတ်၍ သစ်တောသို့ပို့။^၄ ငဘဲကလေးနှင့် ငပိတို့ကို မြေးတော် ဆင်ဖြူရှင်မယ်က အသနားတော်ခံသည့်အတိုင်း ချမ်းသာပေးတော်မူသည်။ သစ်တောသို့ ပို့သည်ကို လိုက်၍နှုတ်စေ။^၅

ဟူ၍၎င်း စိတ်နေသဘောထားနှင့်ဆိုင်သည်တို့ကို တွေ့ရပေသည်။ အလားတူအမိန့်တော်များကိုလည်း ကြိမ်ဖန်များစွာ တွေ့ရှိရ၏။^၆ ဤသို့ အကြိမ်ကြိမ် အမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ခြင်းသည် အကယ် အပြစ် ပေးလို၍မဟုတ်၊ ကြောက်ရွံ့ပြီးလျှင် နောင် အပြစ်မကျူးလွန်ဝံ့အောင် ခြောက်လှန့်ခြင်းဖြစ်သည် ဟူ၍လည်း ယူဆနိုင်ပါသည်။

ဗဒုံမင်းသည် ချင့်ချိန်ပြီးမှ ယုံကြည်ဘတ်သည့်အလေ့ရှိ၏။ ယင်းသည်ကို ထင်ရှားစေသည့် အမိန့်တော်ဘုရားမှာ အောင်မြေလောကစေတီတော်တွင် ညဉ့်အခါ နတ်သိကြားတို့ ဝိုင်းဝန်းကူညီ လုပ်ဆောင်သည်ဟု လျှောက်ထားသည့်ကိစ္စပင်ဖြစ်၏။

အောင်မြေလောကဘုရားမှာ ကုန်ရာသီ တပေါင်းလဆန်း ၁ ရက်နေ့ ညဉ့် တတိယယံ အချိန်တွင် နေ့စဉ်စီမြေကျောက်မဟုတ် ကျောက်နှစ်ချပ် အုတ်နှစ်ချပ် တိုးပွား၍ အင်္ဂုဇာနှင့် စီလုပ်ပြီး ရှိလှသည်။ သိကြားနတ်တို့ ကူညီစီထားလှသည့် ကျောက်အုတ် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဘုရားအကြီးအကြပ် ကြော့ ၁၀ ရွာစားက ရှိခိုးသံတော်ဦးဘင်သည်။ ကောင်းမှုတော်မှာ ကျောက်ကိုသာ စီခင်းတော်မူသည် ဖြစ်သည်။ သိကြားနတ်တို့ ကူညီ

၁။ အမိန့်တော်များ ၉၉ (ရှေးဟောင်း) (၈-၄-၁၈၀၆)
၂။ အမိန့်တော်များ ၂၅၆ (ရှေးဟောင်း) (၂၅-၁၁-၁၈၀၆)
၃။ အမိန့်တော်များ ၂၅၇ (ရှေးဟောင်း) (၃၀-၁၁-၁၈၀၆)
၄။ အမိန့်တော်များ ၃၉၈ (ရှေးဟောင်း) (၂၀-၁၀-၁၈၀၆)
၅။ အမိန့်တော်များ ၃၉၉ (ရှေးဟောင်း) (၂၁-၁၀-၁၈၀၆)
၆။ နောက်ဆက်တွဲ ၁၅ ရွာ။

စီခင်းလိုလျှင် အလိုတော်အတိုင်း ကျောက်ကိုသာ စီခင်းရမည်ဖြစ်လျက် အုတ်ကို စီလှာသည်မှာ စီခင်းသည့်အုတ်ကို နုတ်တော်မူမည့်အကြံတော်ရှိသည်။ မူးတော်မတ်တော်တို့ကလည်း မနုတ်သင့်ကြောင်းကို ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ကြသည်။ နုတ်သင့်သည် မနုတ်သင့်သည်ကို ဆရာတော်တို့က စာသွင်းစေ။ ။

ဟု ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

၎င်းပြင်ဗဒုံမင်းသည်စူးစမ်းတတ်သည့် ဝါသနာရှိ၏။နတ်ပူးသည်ဟုကြားလျှင်ကာယကံရှင်ကို ကိုယ်တော်တိုင် စစ်မေးလို၍

တဘက်ဆွဲကျောင်းမှာ သာမဏေကို နတ်ပူးသည်ဆိုသောစကားကို မေးတော်မူမည်။ တဘက်ဆွဲနိဿရည်းဆရာနှင့် နတ်ပူးသည့် သာမဏေတို့ကိုခေါ်စေ။’

ဟု အမိန့်တော်ပြန်၏။ ယင်းသည်တို့ကိုကြည့်လျှင် ပြောတိုင်း ယုံတတ်သူမဟုတ်၊ တွေးတောကြံဆတတ်သူဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။

အစုအငန်းတို့၏ အစုအစဉ်ကိုသိလို၍ မေးမြန်းတော်မူသည်ကို တွေ့ရဘူး၏။ ဥပမာ -

ရွှေတော်ပြေးအစုကို မည်သည့်မင်းလက်ထက် မည်သည့်အစုအဖွဲ့ရင်းဖြစ်သည်သို့တော်မူသောအောင် စာတမ်းစာဟောင်းကို စစ်ကြော၍သွင်း။’

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ဗဒုံမင်းသည် ရှားပါးထူးဆန်းသော သက်ရှိသက်မဲ့ပစ္စည်းများကို စုဆောင်းသည်။ တခါတွင် မြင်းငယ်ဖြူ ရိုးတွင်းချင်ဆီနှင့် ခွေးနက်စစ်ချင်ဆီကို ရွာဖွေ၍ သွင်းစေ၏။’ တကြိမ်တွင်မူ ဟံသာဝတီ မုတ္တမ၊ ထားဝယ် ခညဝတီ ရမ္မာဇတီ စသော ဆိပ်ကမ်းမြို့များသို့ ရေဆင်စွယ် ရေဝက်စွယ်များရွာဖွေ၍ ပို့ဆက်စေပြန်၏။’ မိုးကောင်းမြို့ဝန်ကို ကျောက်နွားရွာယူ၍ရသမျှဆက်စေလျက် ရမ္မာဇတီမြို့ဝန်ကိုမူ လှူဝံ့အရှင် ဆက်လှာစေ၏။’ ဒိဝုတ်ခေါ် ဆေးပင်ကို ပန်းခုံတော်တွင် စိုက်ပျိုးစေ၍’ သောင်သွပ်ကျေးက ဝပုပ်ကို ရွာဖွေ၍ ဆက်သစေ၏။’ အုန်းရည်ကို ထန်းတက်သကဲ့သို့ တက်ယူ၍ ဆက်သွင်းရမည်ဟူ၍လည်း ကြံကြံဖန်ဖန် မှာတော်မူသေးသည်။’ ထို့ပြင် တိမ်သာလတောတောင်ရှိ ဆေးပင်များကို ဗန်းမော်မြို့ဝန်က ဆောင်ယူ၍ ရှင်သန်အောင် စိုက်ပျိုးပြီးနောက် ဆက်သလှာစေ၏။’’

-
- ၁။ အမိန့်တော်များ ၃၀၂-၃၀၃ (ရှေးဟောင်း) (၂၄-၁-၁၈၀၇)
 - ၂။ အမိန့်တော်များ ၁၈၁ (ရှေးဟောင်း) (၃-၉-၁၈၀၆)
 - ၃။ အမိန့်တော်များ ၃၃၆ (ရှေးဟောင်း) (၂၀-၄-၁၈၀၇) နောက်ဆက်တွဲ ၁၅ ရှု။
 - ၄။ အမိန့်တော်များ ၇၀ (ရှေးဟောင်း) (၂၀-၂-၁၈၀၆)
 - ၅။ အမိန့်တော်များ ၈၆ (ရှေးဟောင်း) (၁၄-၃-၁၈၀၆)
 - ၆။ အမိန့်တော်များ ၁၅၂၊၁၅၃၊၁၅၄၊ (ရှေးဟောင်း)
 - ၇။ အမိန့်တော်များ ၁၆၂ (ရှေးဟောင်း)
 - ၈။ အမိန့်တော်များ ၃၃၉၊၃၄၂ (ရှေးဟောင်း)
 - ၉။ အမိန့်တော်များ ၃၄၃ (ရှေးဟောင်း)
 - ၁၀။ အမိန့်တော်များ ၃၆၈ (ရှေးဟောင်း)

ဗဒုံမင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံကို ခေတ်မှီစေလိုသည့်ဆန္ဒရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကြေးနီဒင်္ဂါးများ ခတ်နှိပ်၍ ပြည်သူတို့ကို သုံးစွဲစေသည်။ သို့သော် ပြည်သူတို့သည် ရှေးမှ မစွန့်နိုင်ကြသဖြင့် ကြေးနီ ဒင်္ဂါးကို မသုံးမစွဲနေကြ၏။ ဤနေရာတွင် ဗဒုံမင်းသည် ပြည်သူတို့အလိုသို့လိုက်၍

ပြည်သူပြည်သားတို့ ရောင်းဝယ် သုံးဆောင်ကြသည်များမှာ ကြေးနီဒင်္ဂါးကိုလည်း မသုံးမဆောင်ကြ ဖြစ်သည်။ သုံးမြဲ ခဲကို သုံးဆောင် ရောင်းဝယ်ကြစေ။^၁

ဟု ရှေးအစဉ်အတိုင်းသုံးစွဲစေခဲ့၏။ ဥရောပခေတ်မှီနိုင်ငံတို့သည် နယ်ချဲ့ရာတွင်၎င်း၊ ကုန်သွယ်ရာ တွင်၎င်း သင်္ဘောများကို အားကိုးကြောင်း ဗဒုံမင်း သိရှိတန်၏။ မည်သို့မဆိုဗဒုံမင်းသည် ရန်ကုန်မြို့ သင်္ဘောကျင်းလုပ်ငန်းကို အားပေးတော်မူ၏။^၂ ဥရောပဘာသာစကားများကို အမိန့်တော်နှင့် သင်ကြားစေ၍ စာသင်လူငယ်တို့ အားရှိစေရန် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများကို စစ်လက်နက်ကိုင် မင်းမှုများမှ လွတ်ငြိမ်းခွင့် ပေးတော်မူသည်။^၃

ဗဒုံမင်းသည် မိမိ၏ အယူအဆ မှားယွင်းသည့်အခါ ဝန်ခံရန် ဦးမလေးပေ။ ဥပမာ

ဘုရားသခင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည့်နောက် သက္ကရာဇ် ၁၄၈ ခုကို သာသနာတော်နှင့် ညီမျှအောင် အရှင်မဟာကဿပ ဖြိုတော်မူသည် အမှန်ဆိုနိုင်လျှင် အယူတော်သည် အမှားဖြစ်သည်။ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူပြည်သားတို့ အယူဝါဒအမှန် ဖြစ်သည်။^၄

ဟု ထုတ်ဖော်ထား၏။

ဟံသာဝတီ နိဗ္ဗာန်တောမှ အောက်ငင်၍ရရှိသော ဆင်ဖြူတော်ကို ဗဒုံမင်းသည် လွန်စွာ တန်ဖိုးထားတော်မူ၏။ အခေါ်အဝေါ် အမှတ်အသားများတွင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ခေါ်ဝေါ်စေသည်။ ထို့ပြင် စာဆိုတော်များကို ဆင်ဖြူတော်သို့ မစပ်မဆိုရဟု အောက်ပါအတိုင်း တားမြစ်တော်မူ၏။

ရှေးမင်းများလက်ထက် သွဲလင်္ကာ ရတုစပ်ဆိုသည့် ဆင်များမှာ အမှန်အကန်မဟုတ်။ အကျူးအလွန် ဆင်ဖြူလုပ်စပ်ဆိုသည့် စာအများရှိသည်။ ရတနာ ဆင်ဖြူတော်ကို သွဲ ရတု လင်္ကာ ကဗျာ မစပ်မဆိုစေနှင့် ဆဒ္ဒန်မျိုး စစ်မှန်သည့် ဆင်တော် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဆရာတော်က ပါဠိ ပါဠိနှင့် ကျမ်းဂန်ဖြစ်အောင် စီကုံး၍သွင်းစေ။

ဗဒုံမင်းသည် ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာကို နောင်လာနောက်သားများအတွက် ထိန်းသိမ်း ထားလိုသည်။ ထို့ကြောင့်

ရွှေလက်ထက်တော် မင်္ဂလာ အမင်္ဂလာ အခမ်းအနား ခန့်ထားစီရင်သမျှ စာတမ်း စာရင်းများကို ပေမှာတင်၍ အသေအချာထားစေမှ သားတော်အစဉ် မြေးတော်

-
- ၁။ အမိန့်တော်များ ၁၀၄၇ (ရှေးဟောင်း) ၁၁၇၄ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၆ ရက်နေ့ (၁၃-၈-၁၈၁၂)
 - ၂။ အမိန့်တော်များ ၄၉၆ (ရှေးဟောင်း)
 - ၃။ အမိန့်တော်များ ၅၉၇ (ရှေးဟောင်း) နောက်ဆက်တွဲ ၁၅ ခု။
 - ၄။ အမိန့်တော်များ ၂၀၈ (ရှေးဟောင်း) (၄-၁၀-၁၈၀၆)
 - ၅။ အမိန့်တော်များ ၂၆၉-၇၀ (ရှေးဟောင်း) (၂၄-၁၂-၁၈၀၆)

အဆက် အမွန်ရှည်စွာ ဥဒါန်းမော်ကွန်း ထွန်းပမည်ဖြစ်သည်။ ခန့်ထားစီရင်သမျှ စာတမ်းကို စေ့ငုအောင် စုရုံး၍ ရွှေဘဝါးတော်အောက် ဆက်သွင်းစေ။

ဟု အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်တော်မူ၏။ အထက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များကိုကြည့်ရှုသုံးသပ်လျှင် ဗဒုံမင်း၏ စိတ်နေသဘောထားနှင့် ကြံရည်ဖန်ရည်များကို သိရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့်အထက်တွင်ဆိုခဲ့ပြီးသည်များကိုအကျဉ်းရုံး၍ပြန်လည်တင်ပြရလျှင်ဗဒုံမင်း လက်ထက်(၁၁၄၃ ခု - ၁၁၈၁ ခု)၌ သမိုင်းအထောက်အထား လွန်စွာပေါများ၏။ ထိုအထောက် အထားများမှ ရှေးဦးစွာ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်အချို့ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့တွင် နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံများနှင့် သူပုန်သူကန်ရန် နှိမ်နင်းရေး၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ စစ်ချီစစ်တက် မြန်မာနိုင်ငံကို တိုင်းများ ပိုင်းခြားဖွဲ့စည်းပုံနှင့် အိမ်ခြေစာရင်းများ ပါရှိ၏။ ထို့နောက် နိုင်ငံခြား ဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ကောင်းမွန်သင့်တင့်စွာ ဆက်ဆံ သည်များကို တင်ပြခဲ့၏။ တဖန် များပြားလှသော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအထောက်အထားများမှ အခွန်အကောက် စားကျေးမြို့ရွာ ရိက္ခာပေး ကြေးငွေ စားယူမှု ဆည်မြောင်းပြင်ရေးနှင့် ရာဇဝတ် စီရင်ထုံးဆိုင်ရာ အချက်အလက်အချို့ကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် စီးပွားရေးနှင့်ဆိုင်သော ကုန်သွယ်ရေးကိုဘုရင်ကိုယ်တော်တိုင်အားပေးပံ့နှင့် ပေါင်နှံရောင်းဝယ်သည့် စာချုပ်စာတမ်း အနည်း ငယ်ကို နမူနာအဖြစ် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ၎င်းပြင် သာသနာရေးဖက်တွင် ဗဒုံမင်း၏ ကြိုးပမ်းချက် များကို ပေါ်လွင်စေခဲ့သည်။ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအထောက်အထားများမှအနည်းငယ်မျှစီသာ ထုတ်နုတ်နိုင်ခဲ့၏။ အထွေထွေခန်းတွင် ဗဒုံမင်း၏ အရည်အသွေးကိုဖော်ပြသည့် အမိန့်တော် အချို့ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ပဏာမအနေနှင့် တင်ပြထားသည့် အချက်အလက်များကို ထောက်ထားခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံရေး နိုင်ငံခြားရေး အုပ်ချုပ်ရေး စီးပွားရေး သာသနာရေး လူနေမှု ယဉ်ကျေးမှု ဗဒုံမင်း၏ စိတ်နေသဘောထား စသည်တို့ကို ခေါင်းစဉ်တစ်ခုလျှင် စာတန်း အစောင်စောင် ရေးနိုင် လောက်အောင် အထောက်အထား ပေါများသည့်ခေတ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပညာရှင် သုတေသီများ ဆင်ခြင်နိုင်ပါသည်။

ပင်းတလဲမင်း အရေး

ပင်းတလဲမင်းသားနှင့် သားမယားကျေးကျွန်တစ်စုကို ရာဇဝတ်ရေးလုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းစီမံမည် မြင်းဝန်ကို မြို့ရွာနှင့်တကွအပ်တော်မူသည်။ ပြင်လွင်မထွက်မသွားစေနှင့်။ ရာဇဝတ်တော်ရေးလုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းစေ။

၁၁၄၆ ခု ကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက်နေ့ မြင်းစာရေး ကျော်ထင်သီဟသူကို ခေါ်၍ပြန်။

ကောင်း ငပေါ်တင် ငမာတို့နှင့် ဖမ်းမိသမျှလူတို့ကို ရုံးသို့ထုတ်၍ မြင်းစုကြီးဝန် မင်းကြီး မဟာမင်းခေါင်ကျော် ကြပ်၍ စစ်မေးစေ။

၁၁၄၆ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့ မြင်းစုကြီးဝန်စု ဥဒိန်ရွှေတောင်တွင်ပြန်။

ငပေါ်တင် ငမာ ကောင်း ငနဂါး ငသူကြီး ငပု ငမြတ်သာကြီး ငအောင် ငရဲကြီး ငရွှေလူ ငပေါ ငရာဘ ပင်းတလဲစားဟောင်း ထမင်းချက် ငပုတို့သည် ရာဇဝတ်တော်ရေးနှင့် မကင်းမလွတ်သည့် အကြံအစည်ကို တိုင်ပင်ကြံစည်ကြောင်းနှင့် ငပေါ်တင် ငမာ ကောင်းတို့ စစ်ကြောထွက်ဆိုချက်ရှိသည်။ သင်းတို့နှင့် အပေါင်းအဖော်အပါအဝင်မှန်သမျှလူတို့ကို မြင်းစုကြီးဝန် လမိုင်းဝန်တို့ကို စစ်ရန်ရှိသည့်အတိုင်း စစ်စေ။

၁၁၄၆ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့ည နားခံကျော်စွာနော်ရထာကို ခေါ်၍ပြန်။

ပင်းတလဲစားဟောင်းကို မြင်းစုကြီးဝန် အိမ်ခြံအတွင်း မနေစေနှင့်။ ထောင်မှာ ခြေချင်း ၅ ဆင့်နှင့်ထား။

ငမာလေး ထန်းလျက်ကောင်း သင်ဖြူး ခေါင်းပေါင်း ငပုတွင်ပေး၍ ပင်းတလဲစားဟောင်းထံ ရောက်သည်။ မရောက်သည်ကို ငပု စစ်ချက်မေးချက်နှင့် ပင်းတလဲစားဟောင်းကို ကျေးဇူးသစ္စာ တော်နှင့်အညီ ပြောင့်မတ် တော်တည့်စွာ ထွက်မည်၊ မထွက်မည်ကို မေး။ ။

၁၁၄၆ ခု ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၇ ရက်နေ့ နားခံပြောကြားမှု နေမျိုးသင်္ကြန်တွင်ပြန်။

ပုခန်းစားဟောင်း၊ ပင်းတလဲစားဟောင်းတို့ကို အိမ်ရွှေမင်းတပ်မှာ လိုက်ထမ်းစေ....။

၁၁၄၆ ခု သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၅ ရက်နေ့ နားခံ စမြောင်မှုးတွင်ပြန်။

သူခိုး ဓားပြ နှိမ်နင်းရေး အမိန့်တော်များ

ရမည်းသင်းနှစ်မြို့ဝန် တုရင်သာဂသူသည် ရာဇဝတ်ထိန်း မဟုတ်သကဲ့သို့ အာဏာတော်နှင့် လွှတ်တော်က ခေါ်သည်ကိုမလိုက်၊ ခြေချင်းကို အလျှောက်ချွတ်သည့် သူခိုးဓားပြတို့ကို ရှင်းလင်း

- ၁။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသားပု ၃၅၀) (၂၀-၄-၁၇၀၄)
- ၂။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသားပု ၃၅၀) (၇-၇-၁၇၀၄)
- ၃။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသားပု ၃၅၀) (၇-၇-၁၇၀၄)
- ၄။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသားပု ၃၅၀) (၈-၇-၁၇၀၄)
- ၅။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသားပု ၃၅၀) (၂၀-၉-၁၇၀၄)

အောင် မစစ်မကြော မထိန်းမသိမ်း ထွက်လွတ်ရသည်။တုရင်သာဂသူကို နှစ်မြို့ဝန်အရာကနုတ်မည် စာဆက်သွင်းသည်မှာ ရာဇဝတ်တော်ကို မထောက်မကြောက် ပြုကျင့်သူဖြစ်သည်။ တုရင် သာဂသူကို အဆုံးစီရင်။

ဒီပဲယင်းမြို့နယ်အတွင်း ဗဒုံမြို့နယ်တွင်း ကျေးရွာများမှာ တိုက်ခိုက်ဆိုးသွမ်းသည့် သူခိုး ဓားပြတို့ကို ဒီပဲယင်းမြို့နယ်တွင်းမှာလည်း ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်၊ မြို့သူကြီးတို့က မိအောင်ဖမ်းဆီးစေ။ ဗဒုံမြို့နယ်တွင်းမှာလည်း ဗဒုံမြို့အုပ် မြို့သူကြီး သူကြီးငယ်တို့က မိအောင်ဖမ်းစေ။ လကျာဇေယနှင့် သာစည်ရွာသူကြီးကိုလည်း ခန့်ထား၍ဖမ်းစေ၊ မမိရလျှင် မြို့ဝန် မြို့အုပ် မြို့သူကြီး သူကြီးငယ် တို့ကို ရာဇဝတ်စီရင်။

၁၁၇၁ ခု တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့ နားခံစမြောင်မှူးတွင်ပြန်။^၁

ငပိုး ငလှောက် ငလာတို့က အစစ်ထွက်သူ သူခိုးဓားပြတို့ကို သေနတ် ၁၀၀ ခန့်၍ တွေ့မိအောင် ဖမ်းဆီးစေ။ ။

ပုံချီကျော်စွာကို သေနတ် ၅၀ ပေးအပ်၍ စလင်းမြို့မှာတိုက်သည့် ဓားပြ ငကောက်တို့ အပေါင်းအဖော်တစုကို တွေ့မိကုန်စင်အောင် ဖမ်းဆီး သတ်ညှစ်စေ။ ။

သူရ ရွှေတောင်ကျော် ငသာပေါတို့ကို သေနတ် ၂၅၀ ပေးအပ်၍ ပင်းတလဲမြို့ကျေး သက္ကယ်ခြံ မိတ္ထိလာမြို့ကျေး တပျော်ကျေးရွာများတွင် ရှိနေသည့် ဓားပြတို့ကို ကုန်စင်အောင် ဖမ်းဆီးသတ်ညှစ်စေ။ ။

မိတ္ထိလာမြို့ဝန်၊ ပင်းတလဲမြို့ဝန်တို့နှင့် ယင်းတော်မြို့၊ ညောင်ရမ်းမြို့ ကျေးရွာများကလည်း ကူညီဝန်းရံ ဖမ်းဆီးသတ်ညှစ်စေ။ ။

စက်မီးတိမ်ကျော်ကိုလည်း ပေးအပ်ရင်းသေနတ်နှင့် ကူညီဝန်းရံ ဖမ်းဆီးသတ်ညှစ်စေ။ ။

သူရရွှေတောင်ကျော် ငသာပေါ စက်မီးတိမ်ကျော်တို့မှာ ၁၅ ရက်နှင့်ဓားပြတို့ကိုတွေ့မိအောင် ဖမ်းဆီးသတ်ညှစ်ပြီးလျှင် ခန့်ထားပေးအပ်ရင်းလူတို့နှင့် ရွှေတဝါးတော်အောက် ပြန်လှာစေ။ ။

ဓားပြဖမ်းခန့်ထားရာ တောင်ကန်ရွှေပြည် သေနတ် ၁၀၀ လိုက်စေ၊ ဓားပြဖမ်း ခန့်ထား သွားသူတို့ကိုလည်း ရိက္ခာတကိုယ် ၃ ကျပ်ကျ ကသောင်းမြောင်တိုက်ကငွေကို ပေး၍သွားစေ။ လမ်းခရီး မြို့ရွာများမှာလည်း ရိက္ခာစားနပ် မတောင်းစေနှင့်။

၁၁၇၁ ခု တပေါင်းလဆန်း ၅ ရက်နေ့ နားခံ ဇေယနော်ရထာတွင်ပြန်။^၂

ကျောက်ဆည်ဝန်က ဖမ်းမိသည့် ဓားပြလူဆိုးတို့ စစ်ချက်ထွက်သူတို့ကို တောင်ဖက် တိုက်ဝန် ပင်းတလဲမြို့ဝန် မိတ္ထိလာမြို့သူကြီးတို့ကို သေနတ်ပေးအပ် ခန့်ထားပြီးလျှင် အသီးအသီး စီရင်စုနယ်တွင်း ကျေးရွာများမှာ တွေ့မိအောင် လိုက်လံဖမ်းဆီးစေ။

၁၁၇၂ ခု ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့ နားခံစမြောင်မှူးတွင်ပြန် အမိန့်တော်။^၃

၁။ အမိန့်တော်များ ၄၇၀-၁ (ရှေးဟောင်း) (၁၁၇၀ ပြည့် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၆ ရက်။ ၁၀-၁၀-၁၈၀၈)
၂။ အမိန့်တော်များ ၅၄၃ (ရှေးဟောင်း) (၂၁-၁-၁၈၁၀)
၃။ အမိန့်တော်များ ၅၆၁-၂ (ရှေးဟောင်း) (၇-၂-၁၈၁၀)
၄။ အမိန့်တော်များ ၆၆၁ (ရှေးဟောင်း) (၂၂-၄-၁၈၁၀)

ဘား ငဝက်တို့နှင့် ငစဉ်ကူးမြို့အနီးအပါး လာရောက်တိုက်ခိုက်သည့် ဓားပြလူဆိုးတို့ကို ငစဉ်ကူးကျောက်မြောင်း မြစ်စဉ်ကျေးရွာလူ ၂၀၀၀၊ မိုးမိတ်မြို့ကလူ ၃၀၀၀ ခန့်ထား၍ တွေ့မိအောင် လိုက်လံဖမ်းဆီးစေ။ ကျော်စဉ်တိုက်ကလည်း တော်သင့်အောင်ခန့်ထား လိုက်လံဖမ်းဆီးစေ။

၁၁၇၃ ခု သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့ နားခံ ရေခါးရွာစား ငပသီတွင်ပြန်။”

နောက်ဆက်တွဲ ၃

ဓညဝတီသို့ ချီတက်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်တော်များ

ရခိုင်ချီတပ်တွင် ပြင်စည်မြို့စား မင်းရဲမင်းလှရွှေတောင်ကို ရံတပ်မှူးခန့်၍ လိုက်ထမ်းစေ။ ကျောက်ဆောက်မြင်းမှူး မင်းရဲသီဟသူမှာကျောက်ဆောက်မြင်းကို မှူးမြဲမှူးစေ။ ကျောက်ဆောက် မြင်းမှူး လက်ရွေးငယ်မြင်းမှူး ဦးရီးတော်မင်းရဲကျော်စွာသား မင်းရဲစည်သူ ညီငရွန်း တောင်ငူ ဝန်ဟောင်းသား ငလူ ငကူ နောင်တော် အမြင့်မင်းသား ငကြီး ငမေ့ ငပုန် မိဝန်သား ၂ ယောက် မင်းရဲဇေယကျော်သား ငကာ တောင်ငူဝန်ဟောင်း မင်းရဲမင်းလှနော်ရထာသားငမောင် ညီ ငပေါတာ နောင်တော်ဆင်ဖြူရှင်သား ငမြေ ပဌနဂိုရ်မြို့စား မြင်းကွန်းမြို့စားဟောင်းတို့ကို အမှုတော်ကောင်းရာ အိမ်ရွှေမင်းတပ်တွင် လိုက်ထမ်းစေ။မင်းလှစည်သူအစား နေမျိုးဇေယကျော်ထင်ကို မြင်းစုဝန်ခန့်။ ။

၁၁၄၆ ခု သတင်းကျွတ်လဆန်း ၂ ရက်နေ့ နားခံကျော်စွာ နော်ရထာတပ်တွင် ပြန်။

နောင်တော်အမြင့်မင်း ကိုယ်လုပ်မိပျော်တွင် မြင်သည့် သားကို ဖထွေး အိုလည်က မစစေ၍ အိမ်ရွှေမင်းတပ်မှာ လိုက်ထမ်းစေ။

၁၁၄၆ ခု သတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ နားခံကျော်စွာနော်ရထာတွင်ပြန်။”

ရခိုင်အရေးတော်ရှိရာ အချီအသွားမှာ လိုင်မင်းချီသွားသင့်တော့သည် မဟုတ်ပြီ။ တပ်မှူး မင်းလှစည်သူကို ခန့်တော်မူရင်းအတိုင်း အုပ်ချုပ်ထမ်းရွက်စေ။ ရောက်ရာမြို့ရွာများက လက်နက် ကိုင်ကိုသာ မင်းလှစည်သူက သိမ်းရုံးချီသွားစေ။ ခန့်ခြေ လက်နက်ကိုင် စာရင်းကို မင်းလှစည်သူ ရှိရာ ပေးအပ်၍ စလင်းကျပ်ပင်း အထက်မြို့ရွာစုကို လက်နက်ကိုင် မသိမ်းစေနှင့်။မြို့ရွာတွင်ရှိသည့် စုအုပ်တို့က သိမ်းရုံးခန့်ထားထမ်းရွက်စေ။ ။မြို့ရွာသူကြီးတို့က မဆီးမတား မနှောင့်မရှက်စေနှင့်။”

ရခိုင်အရေးအကြောင်းကို ထောက်၍ ဟံသာဝတီမြို့ဝန် မင်းရဲနန္ဒမိတ်က ဗင်္ဂလားစစ်သူကြီး ကုမ္မဏီတို့သို့ ပေးမှာရန် စာကို စီကုံးဆက်သွင်းချက်အတိုင်း သင့်ပြီ။”

မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်က ရခိုင်အရေးတော်ရှိရာ မင်းရွာစား ရွှေတောင် ရန္တ ကျော်ထင် ဒိုင်းဝန်သာရသူ သာရကျော်ခေါင် စည်သူဇေယကျော်တို့ကို ခေါ်သွား ထမ်းရွက် ပါစေရမည့် အကြောင်းနှင့် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း ခေါ်သွားထမ်းရွက်စေ။

- ၁။ အမိန့်တော်များ ၉၁၄ (ရွေးဟောင်း) (၄-၁၀-၁၈၁၁)
- ၂။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသာ ပု ၃၅၀) (၁၅-၉-၁၇၈၄)
- ၃။ အမိန့်တော်များ (အမျိုးသားပု ၃၅၀) (၂-၁၀-၁၇၈၄)
- ၄။ အမိန့်တော်များ ၉၂၀-၁ (ရွေးဟောင်း) (၇-၁၀-၁၈၁၁)
- ၅။ အမိန့်တော်များ ၉၆၁ (ရွေးဟောင်း) (၂၅-၁၀-၁၈၁၁)
- ၆။ အမိန့်တော်များ ၉၈၇ (ရွေးဟောင်း) (၂၉-၁၂-၁၈၁၁)

နောက်ဆက်တွဲ ၄

ဇင်းမယ်သို့ချီတက်ခြင်း ဆိုင်ရာ အမိန့်တော်များ

အိမ်ရှေ့မင်းကို မိုးနဲကြောင်း နတ်တော်လပြည့်နေ့^၁ ချီစေ။ တောင်ငူမင်း မိုးမိတ်မင်း သန်လျင်မင်း ကနောင်မင်း ကလေးမင်းသား ဝန်သိုမင်းသား ကျောက်ပန်းတောင်းမင်းသား ပန်းတိမ်းမင်းသား အင်ပထက်သာမင်းသားတို့ကို အိမ်ရှေ့မင်းနှင့် လိုက်၍ ထမ်းရွက်စေ။ ။

ပြည်မင်းကို ရွှေမြို့တော်မှာ စောင့်နေစေ။

မြင်းစုကြီးဝန် မင်းကျော်သီဟကို သိန္နီကြောင်း တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့^၂ ချီစေ။ ဗန်းမော် စော်ဘွားကို မြင်းစုကြီးဝန် မင်းကျော်သီဟနှင့် လိုက်စေ။

ပြာသိုလပြည့်နေ့^၃ သီပေါကြောင်း ရွှေစက်တော်ဖြန့်ချီတော်မူမည်။ စကိုင်းမင်းကို နောက်တော်လိုက်စေ။

ပုဂံမင်း ပုခန်းမင်းတို့ကို မင်းကွန်းနန်းတော်မှာ စောင့်နေစေ။ ပဒုံမြို့သူကြီးကိုလည်း ပုဂံမင်း ပုခန်းမင်းတို့နှင့် စောင့်နေစေ။

ခန့်ထားစီရင်ရန် ရှိသမျှကို ပြီးပြေအောင် စီရင်။

သာထွန်းနန်းမြေ ကင်းတပ်မှူးရဲခေါင်ကျော်စွာ ဒီပဲယင်းမြို့ဝန် လကျာကျော်ထင်တို့ကို မြင်းစုကြီးဝန် မင်းကျော်သီဟနှင့် လိုက်ထမ်းစေ။ ။

ဟံသာဝတီမြို့ဝန် မုတ္တမမြို့ဝန် ပုသိန်မြို့ဝန်တို့ကို အုပ်စီရင်စု မြို့ရွာလက်နက်ကိုင်နှင့် ရွှေစက်တော်ဖြန့်တော်မူမည့်လမ်း ယွန်းစလင်းကြောင်းသို့ ချီတက်၍ တပ်မတော်ကို ကြိုစေ။

တပ်မတော်ချီတော်မူမည် အောင်တပ်တော်မှာ နန္ဒာကန်တွင် ချတော်မူမည်။ တဲနန်းတော်ကို ယခုက ပြင်ဆင်စေ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၇၀ သတင်းကျွတ်လဆန်း ၇ ရက်နေ့^၄ နားခံဘယကျော်ထင်တွင်ပြန်။^၅

တောင်စဉ်ခုနစ်ခရိုင် မြို့များက လက်နက်ကိုင်ကို မြို့စားတို့က မသိမ်းစေနှင့်။ မင်းတုန်းမင်းက သိမ်း၍ မင်းတုန်းမင်းတပ်မှာ တဝတည်းထမ်းစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၁၇၀ သတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၀ ရက်နေ့^၆ နားခံဘယကျော်ထင်တွင်ပြန်။^၇

မိုးရေစဲလျှင် သီပေါကြောင်း ရွှေစက်တော်ဖြန့်တော်မူ၍ ဇင်းမယ်မြို့ကို လုပ်ကြံသိမ်းယူ တော်မူမည့်အကြောင်းများကို ကိုင်းမား မိုင်းခိုင် မိုင်းတိမ် စော်ဘွားတို့ ကြားသိစေရမည်။ ကိုင်းမားမြို့က ရှိခိုးလက်ဆောင်တော် ဆက်လာသူတို့တွင် တော်သင့်အောင် မှာစာပေးအပ် ပြန်သွား စေ၍ ဆင့်ကဲပေးပို့စေ။

တပ်မှူးငစကို တပ်မတော်တွင် ထမ်းရွက်စေရမည်။ မိုးနဲတပ်တော်မှာ ရှိသည်ကို ရွှေဘဝါး တော်အောက် ခေါ်စေ။

၁။ ၂-၁၂-၁၈၀၈
၂။ ၂-၁၁-၁၈၀၈
၃။ ၃-၁၂-၁၈၀၈
၄။ ၂၆-၉-၁၈၀၈
၅။ အမိန့်တော်များ ၄၆၀-၁ (ရှေးဟောင်း)
၆။ ၂၉-၉-၁၈၀၈
၇။ အမိန့်တော်များ ၄၆၄ (ရှေးဟောင်း)